

צופים פגיעה

בפורום תקנה מתרחקים
מכופוליזם תקשורתי ומעדיפים
את טובת המתלוננים על פני
שיימינג מידי לפוגעים ♦ לילי
גץ-הורביץ, מנכ"לית פורום
תקנה, מאמינה שהפורום פועל
לתיקון עולם, גם אם הכלים
שבידו מוגבלים

// רבקי גולדפינגר

קבוצת אבני דרך

ביום מכירות מיוחד בבית אל

לחברי מועדון "ביחד בשבילך"

יום שישי 21.7

50,000 ₪ הנחה!

צילום: איגל איי

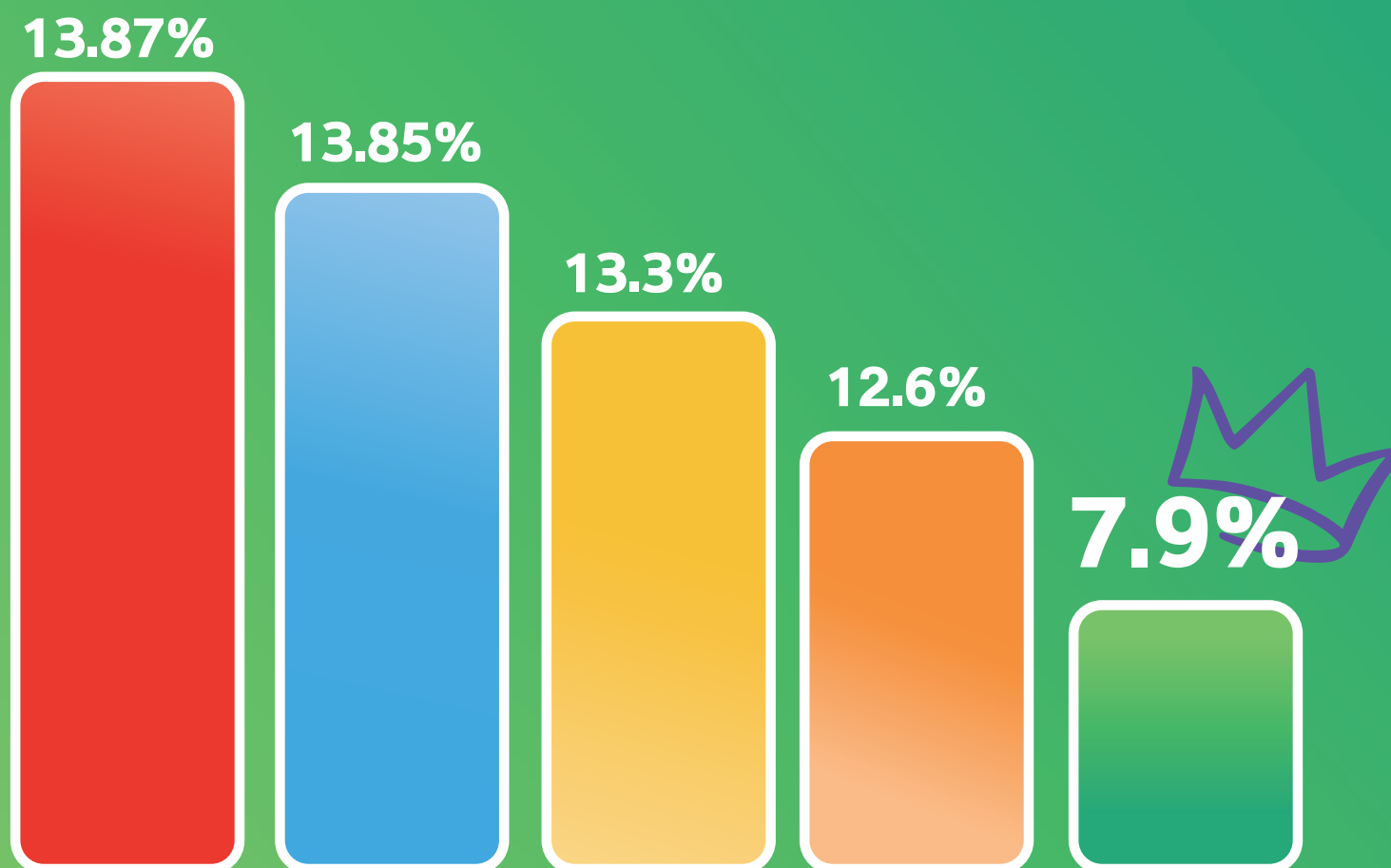
5 חד' החל מ-1,588,000 ₪
5,6 חד' ודופלקסים מרווחים

משרד המכירות: רח' הרב אברהם שפירא 7, בית אל | 077-2319841 | Avney-Derech.co.il

תוקף המבצע לרוכשים עד 4.8.23 בכפוף לתקנון המבצע המפורסם באתר. החברה רשאית להפסיק את המבצע בכל עת. אין למועדון/ים אחריות כלשהי על תוכן הפרסום, לרבות בכל הנוגע ל'מכירה מיוחדת' כהגדרתה בחוק, והאחריות הבלעדית היא של החברה והגופים המפרסמים. ט.ל.ח.

**בנק ישראל בדק ומצא:
בדיסקונט הריבית הממוצעת
על המינוס היא
הנמוכה ביותר!**

אי עמידה בפירעון ההלוואה או האשראי עלול לגרור חיוב פיגורים והליכי הוצאה לפועל,
בהתאם לנתוני בנק ישראל ביחס לריבית ממוצעת על משיכת יתר של משקי בית,
כפי שפורסמו בכלכליסט, בתאריך 12.7.23

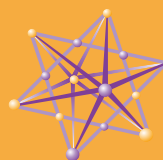

המכללה

האקדמית חמד

חוסן, אמונה, חינוך.

קריית חינוך שדות נגב

תואר שני בתרבות יהודית*

למידה תורנית בגישה אמונית
לימודי חברותא, דיונים, סיורים
ולמידה פעילה ומשמעותית
עם הרבנית ד"ר נעמה סט

צילום: נעם פיין

תואר שני בשנה אחת

רכבת

אחת לחודש
למידה מרחוק

החזר כמעט מלא
של שכר לימוד לזכאים

בכפוף לתקנון משרד החינוך

מערך מלגות נרחב**

מלגה ע"ס 2,000 ₪ לכל נרשמת | מלגה ע"ס 1,500 ₪ למשתתפות בקורס בבית המדרש |
מלגה ייחודית ע"ס 5,500 ₪ לחברות ארגון המורים

*תרבות יהודית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה
**בכפוף לתקנון

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו אלינו ***5280**

חדש בדיסקונט! מוקד סיוע פיננסי למשקי בית

עם שלל פתרונות פיננסיים
נוספים המותאמים אליכם

הקפאת עליית המשכנתה
באמצעות הלוואה ללא ריבית והצמדה או באמצעות
הקפאת תשלומי קרן וריבית על החזרי המשכנתה*

הקפאנו את הריבית על המינוס
אנחנו מתחייבים לספוג את עליות הריבית
בשנה הקרובה

לא משלמים ריבית על מינוס
של עד 2,000 ₪

דברו איתנו

***6112**

מוקד סיוע: שעות פעילות המוקד ימים א'-ה' 08:00-17:00. הקפאת עליית המשכנתה: הלוואה לסיוע בהחזר המשכנתה: ההלוואה מיועדת למעבירי משכורת (או קצבה) עד 20 אש"ח אשר מתנהלת על שמם הלוואת משכנתה שהועמדה לרכישת דירה יחידה. סכום ההלוואה החודשי שיועבר לחשבון הער"ש עד 1,000 ₪ ובהתאם לעליה בפועל בהחזר החודשי. ההלוואה ללא ריבית והצמדה לתקופה של עד 24 חודשים בסיומם תשולם ההלוואה בפריסה של 36 חודשים ללא ריבית, הצמדה ועמלות. הקפאת תשלומי קרן וריבית: למשכנתאות שנלקחו החל מיום 1.7.2012, לא ניתן להקפיא תשלומי הלוואת גישור או הלוואה שנמצאת בפיגור. כפוף לאישור הבנק, לאחר הגשת טופס בקשה ייעודי, חתום על ידי כל הלווים בהלוואה. הקפאת הריבית על המינוס: תוקף ההטבה מה- 28.5.2023 עד 30.6.2024. בחשבונות פרטיים שקליים עם מסגרת אשראי מאושרת. לא משלמים ריבית על מינוס: בחשבונות פרטיים שקליים עם מסגרת אשראי מאושרת. כפוף לתשלום עמלת הקצאת אשראי, כמפורט בתעריפון הבנק ובהתאם לתנאי החשבון. כללי: כפוף לתנאי הבנק כמפורט באתר, מתן האשראי או אישור הבקשות נתון לשקול דעת הבנק. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

להחזיר את ניר

השבוע הזה היה משמעותי מאוד לנפתלי בנט ואיילת שקד

הרב דרוקמן וצ"ל בהפגנה מול ביתו של ניר אורבך בפתח תקווה

את השיר 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב'. ישבתו שם בקהל והבנתי שאפשר גם אחרת. אפשר לעשות שינוי, אנחנו רוצים שינוי. וממשלת שינוי, עם כל הקשיים והסכנות והאתגרים והמורכבויות, יכולה להיות דבר טוב לעם ישראל בעת הזאת".

וואו. האחדות בין פריד לגפן לא מובילה את אורבך להגיד "די לחרם על הליכודניקים היקרים", היא מובילה אותו לזרועותיו של מנסור עבאס. באותו שבוע כתבתי כאן כך: "כשקראתי את הפוסט המקומם של חבר הכנסת ניר אורבך, לא הופתעתי. לא מההחלטה ולא מרמת הנימוקים. אורבך מכיר את הציונות הדתית לא פחות טוב ממני. והוא יודע, כמו הבוס שלו, נפתלי בנט, שיש מילים שהן ג'וקר במגזר. הן פשוט מבטלות כל טיעון, כל שיקול דעת. והן גם מכסות על כל הפשעים. אתה יכול להיות פוליטיקאי שנשאר בבית היהודי (הרי שם הותר אונס נטף כדי להחזיק עדיין תחת שליטתו את המפלגה שנטש בבוז), ואז כשאתה מפסיד בבחירות לראשות המפלגה אתה יכול לנטוש ברגע אחד למפלגה המתחרה, אתה יכול להצטרף לממשלה של שמאל קיצוני, להיות שותף לדרך של ניצן הורוביץ, של מרב מיכאלי, של אביגדור ליברמן, של יאיר לפיד, של יאיר גולן, של מנסור עבאס, לחזק את בג"ץ, לפרק את גוש הימין, להחרים מיליון בוחרי ליכוד ועוד מאות אלפי חרדים ועוד מאות אלפי ציונים דתיים, לקבל את החיבוק הצבוע והזמני של התקשורת, לסנן שיחות טלפון מרביץ, להפנות גב לכל מה שחניכית וחונכת לאורו - ואז לנופף בקלף המנצח שבידך: 'אחדות!'."

"והכי מקומם זה שדיבורי האחדות הריקים האלה, שבשמים מקים ניר אורבך ממשלה שבה חברים אנשים שנלחמים בכל הערכים שעליהם שר אברהם פריד כבר ארבעים שנה, קונים שביטה בליבם של אנשים בציונות הדתית. תגידו, מה עם להתמקד קצת בצמד המילים הקטנות 'סור מרע' בדואט המשותף? אין שום דבר במציאות שהוא רע, שהוא עבירה, שהוא אסור, שאנחנו לא יכולים להיות שותפים בו?"

"איך זה עובד, למען השם? למה בזמן שאני קורא את

אבל השבוע נפל דבר. החזרה שלכם, נפתלי ואיילת, נהייתה אפשרית וקרובה מאי פעם. ומה שמדהים הוא הכיוון שממנו צמחה לכם הישועה: אבי מעוז, יושב ראש מפלגת נעם

שמע את זעקת המצביעים שלו שרומז. בזמן שחבריו לקואליציה ביקרו מחבלים ורוצחים, הוא היה בצד של וליד טאהא ולא בצד של יריב לוין, בצד של ניצן הורוביץ ולא בצד של אופיר סופר. כי הרי יש נכונים ויש לא נכונים. הוא אשכרה הצטרף למחנה רק לאיביבי. היו אז הפגנות קבועות מול ביתו, כולל של הרב דרוקמן, שהטריח את עצמו בערוב ימיו להפגין מול ביתו של אורבך. אבל אורבך דבק בשררה ושמר על נאמנות לחברו הטוב בנט.

באופן אישי יש לי הכרת הטוב קטנה לניר אורבך. בהשראתו יש לי שם לספר טורים שיום אחד עוד אפרסם. יקראו לו: "אדרבה תן בליבנו ומניפולציות אחרות". והזכויות, כלומר החובות, לשם הזה, שמורות לניר אורבך, לאותו מכתב בלתי נשכח שבו הסביר למה החליט להפנות עורף לערכיו ולבוחרי ולחבור לממשלת בנט-עבאס. "לפני ימים מספר התקיים בירושלים אירוע מכונן", כתב אורבך. "אכן מכונן, תקשיבו: 'על כמה אחת הופיע גדול המוזיקה היהודית אברהם פריד יחד עם כוכב המוזיקה הישראלית אביב גפן. חיבור שאם מישו היה מדמיין אותו לפני מספר שנים היו אומרים לו שהוא הווה. אביב גפן, שעל שיריו גדל דור שלם הכי רחוק מחיבור למסורת ישראל ולתורת ישראל, עמד כשכיפה לראשו ושר יחד עם אברהם פריד

1 שלום נפתלי בנט, שלום איילת שקד. הרבה זמן לא כתבתי עליכם. ועוד יותר הרבה זמן לא כתבתי אליכם. היו תקופות שבהן הקדשתי לכם את הטור הזה שבוע אחר שבוע. זה לא היה קל. לא כיף לכתוב נגד מישו. בטח לא מישו שפעם הכרת אישית ואפילו הערכת וחיבת. והאמנת בו, והאמנת לו. וחזן מזה, זה לא היה כיף כי בכל שבוע קיבלתי תגובות מאנשים תמימים ושוחרי אחדות שאמרו לי כמה פעם הם אהבו את הטורים הנחמדים שלי אבל מה נהיה ממני, תוקף אנשים, מרבה שנאה בישראל, ומוטב שניכשל וכו'.

באופן מפתיע, התגובות האלה רק נתנו לי כוח - או מדויק יותר: נתנו לי מוטיבציה - להמשיך ולכתוב, להמשיך ולתקוף. לא כדי לעשות דווקא. פשוט הבנתי כמה חשוב לכתוב ולהסביר. אין ברירה: יש אנשים שלוקח להם זמן להבין את גודל הסכנה. עובדה, הם המשיכו לכתוב לי שאני סתם מרבה שנאה בישראל ומוטב שניכשל וכו'. אז דווקא בשבילים צריך להמשיך לכתוב. גם אם זה לא נחמד להיות לא נחמד.

2 אני אישית הבנתי לאן אתם הולכים, נפתלי ואיילת, ב"ברית האחים". ברגע שראיתם, אחרי בחירות 2013, את לפיד כשותף הטבעי, כאח, סימנתם בעצם מי לא אח. אם כי אני חייב לומר שבסוף הצלחתם להפתיע גם אותי. ואולי גם את עצמכם. הרי בנט לא הפסיק לומר שזו הייתה הטעות הגדולה ביותר בחייו הפוליטיים, ההליכה עם לפיד. הוא לא הפסיק להתנצל עליה. מדהים עם מי הוא עוד היה עתיד ללכת, בלי להתנצל. ואת המחיר על המגלומניה הזאת אנחנו משלמים עד היום. מהרגע שקמה פה ממשלה בלי רוב, מהרגע שמונה כאן ראש ממשלה עם שישה מנדטים, התחילו כל הרעות. מאז החטא הקדמון הזה שום דבר לא ברור בפוליטיקה, שום דבר לא אסור, אין משמעות לכלום. אין גבולות. אין בושה (יש רק צעקות בושה, בושה, בושה).

השקר ההוא קרס, כידוע, בלילה שבו עידית סילמן חזרה בתשובה והפילה את הממשלה (ומסתבר שלאותם טורים שהיה לי קשה לכתוב, הייתה השפעה על ההחלטה הזאת. כך דיווח עמית סגל. וכן, אני אומר את זה בגאווה, ובעיקר בסיפוק גדול). ומכאן, מאז שנפלה הממשלה, חדלתי מלכתוב עליכם, מוטב עד רע. בשביל מה? אין צורך. האם יש מישו שלא מבין את השקר? האם יש חשש שתחזרו שוב? כלומר, ברור שתנסו. קשה לפספס את התשוקה שלכם לחזור. רואים את זה מכל פוסט או ציוץ שלכם. אתם ממש בקמפיין. נפתלי עם איזה בליץ הסברה באנגלית וטיולים במדבר הצחיח, ואיילת עם תמונות מרגשות של ילדים במסיבת סיום, מתכננים לעוגות גבינה וראיונות פוליטיים על הרפורמה המשפטית. אבל נו, ברור שאין סיכוי. לפחות לא בעתיד הנראה לעין. הרי כולנו זוכרים לאיזה שפל הגעתם, ולאן דרדרתם את מדינת ישראל כולה.

3 אבל השבוע נפל דבר. החזרה שלכם, נפתלי ואיילת, נהייתה אפשרית וקרובה מאי פעם. ומה שמדהים הוא הכיוון שממנו צמחה לכם הישועה. אבי מעוז, יושב ראש מפלגת נעם, מינה לתפקיד ראש מינהלת הזהות היהודית את ניר אורבך. לכאורה, ידיעה שולית על ג'וב לא מאוד חשוב. למעשה, זהו אחד המהלכים הדרמטיים שקרו פה. באמת. מי שרוצה להבין לעומק למה קרתה ההתנתקות, למשל, ולמה חלילה עוד עלולות להיות נסיגות, צריך ללמוד את הידיעה הזו. להיכנס לעומק המנגנון הזה של הממלכתיות, של הפיוס והאחדות, של היכולת לחבור אל האויב האידאולוגי של אתמול. לא אמרתי לא להגיד לו 'בוקר טוב'. אבל למנות אותו, מיוזמתך, לתפקיד, להחזיר אותו מאי המתים הפוליטי ללב העשייה, והכול בחיך ובנועם?

הרי מה קורה פה? מעוז פונה מיוזמתו לאחד מאדריכלי "ממשלת הריפוי", לאיש שדבק בה עד הרגע האחרון ממש. רק נזכיר: אורבך

הגניע הזמן

הגני

לבוץ אחרון /הילום!

ימי לימוד תנ"ך תשפ"ג

ו' ז' ואו
24-25.7

יום שני | ז' באב

9:20-10:30
11:00-12:10
12:40-13:50
14:30-15:40
16:10-17:20

"הגני"-שיעורים בנושא שליוחות בתנ"ך
הרב דוד דודקביץ' אליעזר עבד אברהם- שליח חב"ד
הרב דני סטיסקין אלישע: שלוחו של אליהו?
הרבנית חיה וישליצקי הגני- שליוחות בתנ"ך
הרב ברוך סליי עמק חברון- מסע המלך והשליח
הרב מוטי פרנקו 'ואברהם זקן'- חיים של שליוחות

הרבנית דנה סליי "תבנה חומות ירושלים"
הרבנית גילה שרים ביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח
גב' לינור ברששת נשים צובאות במשכן
הרבנית חווה קופרמן המפקדים בספר במדבר
הרה"ג יעקב אריאל השופט גדעון- חלוקת הסמכויות בין הרשויות

הרבנית ורדית אביחי כי היה ליבה כלב הארי
הרבנית עידית איצקוביץ' "עיר בה דוד חנה"
הרב שמואל אליהו
הרב מנחם בורשטין "עין הרע"- בתנ"ך?
הרב קובי דביר "חנך לענר"- בפרשיות המקרא

הרבנית דינה ראפ "אנכי טוב לך מעשרה בנים"
הרב בנימין סופר דניאל- אור מתנוצץ בחשכת הגלות
הרב שלמה דרייפוס מעמד הברכה והקללה בשכם
הרב יואב אוריאל קצב הפעימות של התנ"ך
הרב שמואל ישמח הנשים הנכריות בימי עזרא

הרב דוד טורנר "ועוד נוסף עליהם דברים רבים"
הרב שמואל אליהו
הרב דני סטיסקין מי יביא מלך- אלימלך?
הרב מישאל רובין דמותו של שמשון
הרב צבי לבנברג 'גדול יהיה הבית האחרון'

הרב בנימין סופר דניאל- אור מתנוצץ בחשכת הגלות
הרב שלמה דרייפוס מעמד הברכה והקללה בשכם
הרב בנימין רוזנצוויג אדרת אליהו- אלישע
הרה"ג יעקב אריאל השופט גדעון- חלוקת הסמכויות בין הרשויות
הרב יואב אוריאל קצב הפעימות של התנ"ך

18:00 'הגני' ממשיכים בדרכו- ציבא אכברו לא הרב חיים דרובקאן זצ"ל

יום שלישי | ז' באב

9:20-10:30
11:00-12:10
12:40-13:50
14:30-15:40
16:10-17:20

"הגני"-שיעורים בנושא שליוחות בתנ"ך
הרב ארי לנדא יחזקאל- הנביא שנאלם דום
הרב יהושע שפירא שליוחות תחת מלך
הרב חננאל אתרוג ראשית נבואת שמואל
הרב אוהד תירוש העורב והיונה - שני שליחים ומשלח
הרב אליעזר קשתאל נזיר- חיי שליח

הרב יואל מנוביץ' דמות הרב והתלמיד בתנ"ך
הרבנית נעמה אתרוג בת יפתח
הרבנית חגית ארון "אהבת עולם אהבתך"- ירמיהו המנחם
הרב מישאל רובין דמותו של שמשון
הרב לביא אנגלמן מגילת הנחמה

הרבנית דניאלה נודייק שירת מרים ושירת דבורה- משוררות הגאולה
הרב יהושע נן דייק זהות משפחתית לאור ספר בראשית
הרב מיכאל טוביאנו "ציון במשפט תפדה"- המפתח לגאולה
פרופ' דבורה רוזנוסר זיהוי נעלמים מקראיים לפי רש"י
הרב חן חלמיש מתים שהחייה יחזקאל

הרבנית רותי שפירא וישלחוהו מעמק חברון
הרבנית ברווריה בן שחר יהושפט- מסירותה להצלת בית דוד
הרב אלחנן בן נון הכהנים משרתי האומה והשכינה
הרב דוד מתוקי שלמה המלך- החזון, שברו ותיקונו
הרב חגי לונדין איכה?- מבט פנימי על מגילת איכה

Rav Dovid Ben Meir "Voice in the wilderness"- Answering missionaries
Rav Ari Shvat (Chwat) Akeida: Test of a Lifetime!
Rav Azriel Rosner Three Days before Greatness
Miriam Wolf Yerushalayim and Sodom. Their surprising connection
Col.(res) Geva Rapp Nachamu Nachamu Ammi - Our Generation's Vital Need

"הגני"-שיעורים בנושא שליוחות בתנ"ך
הרב יהושע נן דייק עקידת יצחק בנערותו ובזיקנותו
הרב חננאל אתרוג ראשית נבואת שמואל
הרב יהושע שפירא שליוחות תחת מלך
הרב אליעזר קשתאל נזיר- חיי שליח
הרב אוהד תירוש העורב והיונה - שני שליחים ומשלח

הרב איתן שנדורפי הברית והחסד שנשבע ה' לאבותינו
הרב יואל מנוביץ' דמות הרב והתלמיד בתנ"ך
הרב ברוך סליי עמק חברון- מסע המלך והשליח
הרב חגי לונדין איכה?- מבט פנימי על מגילת איכה
הרב דוד מתוקי החזון, שברו ותיקונו

פרסומי ישראל
צילום: סטודיו נצי אילן

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

בנט, לפיד ועבאס חותמים על ההסכם הקואליציוני בכפר המכביה

מתוך הסרטון של ניר אורבך אחרי נפילת הממשלה

להמשיך להפגין נגדו מול ביתו בפתח תקווה. אבל פה לא מדובר על הענשה, מדובר על פרס. פרס אדיר ובלתי נתפס. למה מגיע לו הפרס הזה? למה מגיע לנו לראות את זה? מה המסר? אתה בעצם אומר לנו: תעברו בין מפלגות, תגנבו קולות, תחברו לשמאל הכי קיצוני, תזלזלו בבייס האידאולוגי, ותוך פחות משנה נשכח לכם את כל זה? בשם מה ולמה?

אגב, מה עם הכאה על חטא? חרטה? איזו אמירה ציבורית? ולא, להגיד "הניסוי נכשל" זה לא נקרא להתנצל. מה עם, נגיד, אמירת סליחה בפני מאות אלפי מצביעים וגוש הימין כולו? או בפני עמיחי שיקלי, על הלבנת פנים מתמשכת? אפילו התנצלות בפני אברהם פריד על המסקנות המעוותות מאותו אירוע? משהו? לא, לא קוראים לזה "התחשבנויות" ולא "הענשה", אלו סיבה ותוצאה, בצורה הכי פשוטה וברורה: שיקרת? הלכת הביתה. כמה פשוט. למה צריך לפרסם איגרות ארוכות ולהסתבך ולהצטדק ולהצדיק? כן, בואו נחשב חשבון של עולם, הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. נבחר הציבור שלנו צריכים לדעת שיש מחיר לעריקה פוליטית. הם לא יחזרו כעבור שנה לתפקיד בכיר.

יש מי שקופץ לו עכשיו לראש צמד המילים "אהבת חינו". אני יודע. וגם תשעה באב, ואחדות, וכולנו אחים, וקמצא ובעיקר בר קמצא. נכון. לכן לא ביקשתי לזרוק את ניר אורבך ממשתאות פתח תקווה (בטח לא אם יציע לשלם את כל הסעודה), רק הופתעתי מכך שבניגוד לכל היגיון פוליטי, או הגיון בכלל, הוא הועלה פתאום לגדולה.

ומה שהכי מתסכל זה שבעומק נבכי נפשו, אורבך הלך לממשלה עם מנסור עבאס כי הוא ידע בזמן אמת שאחרי שנה אבי מעוז ימנה אותו לתפקיד. תקראו שוב את המשפט הזה, כי כאמור יש פה קטע נפשי אידאולוגי עמוק של המגזר. גם אריאל שרון ידע את זה כשעשה מה שעשה.

8 ולכן הידיעה על ניר אורבך חשובה כל כך. תזכרו את השבוע הזה. השבוע נפתלי בנט ואיילת שקד הבינו שהחזרה שלהם ללב הציונות הדתית קלה יותר אפילו ממה שהם חשבו. יהיו בחירות. תהיה איזו קונסטלציה פוליטית שבה יטענו שסמוטריץ' ומעוז זה טוב בשביל להביא חרד'לניקים, אבל הציונות הדתית הרי רוצה להנהיג, ואין ברירה, צריך להביא נציגים שיביאו תמיכה גם ממעגלים רחבים יותר (אני בטוח שהטעון הזה עלה מאחורי הקלעים גם עכשיו, כחלק מהסיבות למינויו של אורבך. כאילו הוא זה שיביא לנעם לגיטימציה מהמיינסטרים של הציונות הדתית. מביך). ואז, ברגע הזה, נפתלי בנט ואיילת שקד ינסו ביחד מסיבת עיתונאים בתל אביב, ידברו בהרכנת ראש פוטוגנית על ה"טעויות שאולי נעשו בעבר", אבל עכשיו אנחנו בוגרים יותר, מנוסים יותר, והגיע הזמן לסלוח. אין מקום "לעסוק בהתחשבנויות או בהענשה". אז בואו נשכח את העבר, ונשלב ידיים ביחד, כולנו, באחדות.

ואז, חלילה, משהו חדש שוב יתחיל. ●

לא בכדי הראשון לפרוש ממפלגת ימינה היה עמיחי שיקלי. אותו אי אפשר לחרטט עם 'אדרבה תן בליבנו' ומניפולציות נוספות. הוא לא גדל על האתוס המבולבל הזה

הודיעו שהם לא שותפים לקואליציה בהצבעות, אחרי שממשלת בנט התפוררה לגמרי, אחרי שאפילו טל גן צבי ברח מהספינה הטובעת, ניר אורבך התחיל ב"שיח" עם בנט על פרישה, שבסופו בנט הוא זה שהתפטר - והעביר, באצילות שעלתה לנו בעוד מחיר כבד, את ראשות הממשלה ליאיר לפיד.

אז כן, בסופו של דבר גם ניר אורבך פרש, אבל באיחור גדול מאוד. איחור גדול מידי. זה רק הוכיח כמה חמור היה המעשה שלו. הוא יכול היה למעשה להפיל את הממשלה חודשים קודם. הוא יכול היה למעשה למנוע את הקמתה.

6 ביום שישי שעבר קראתי בתדהמה - וזאת מילה שאני לא נושא לשווא - את ההודעה של ח"כ אבי מעוז לפעילי מפלגת נעם: "אני מודע לכך שישנם כאלו שמופתעים ואף מתקוממים כנגד בחירה זו. לכאורה, מה פתאום שאני, יושב ראש מפלגת נעם, שהייתה ממובילות המאבק כנגד הממשלה הקודמת ומה שהיא ייצגה, בדגש על ראש הממשלה לשעבר בנט ומפלגתו, אמנה לתפקיד זה אדם שהיה גורם משמעותי בהקמת אותה ממשלה ובקיומה? פעמים רבות ביקרתי בחריפות את ניר אורבך מעל בימת הכנסת על שותפותו בממשלה הרעה ההיא, ואף הובלתי את המחאות מול ביתו. אולם, השיקול המרכזי שעומד לנגד עיניי בבחירת מנהל לרשות החדשה הוא כיצד להקים את הרשות ולהכניסה לפעילות שוטפת בצורה המיטבית והמהירה ביותר... למרות המאבק העיקש שניהלתי, יחד עם רבים מכם, פעילי נעם המסורים, להפלת ממשלת בנט-לפיד, מיום שנפלה הממשלה הרעה ההיא, אינני עסוק בהתחשבנויות או בהענשה של אדם כזה או אחר."

7 יש פה כל כך הרבה דברים מקוממים. אני לא יודע אפילו מאיפה להתחיל. קודם כול, כשבחרים אדם, בעצם אומרים שהוא הכי הכי מתאים. אז אני חושב על מי שלא מונה: בכל חוגי מפלגת נעם רבתי, בכל ישיבות הקו ומוסדותיו, ובכלל בכל הציונות הדתית, לא נמצא איש או אשת ניהול ראויים יותר מניר אורבך? באמת? מכל הקצינים המעוטרים, מנכ"לי החברות, ראשי העמותות, מנהלי הגרעינים התורניים, רק ניר אורבך הגאון הזה? בטוח? טוב שלא מיניתם את ג'ידא רינאווי וזעבי לתפקיד הזה. גם היא הרי פרשה בסוף ממשלת בנט-עבאס. אפילו עוד לפניו.

שנית, מה זה "מיום שנפלה הממשלה הרעה ההיא, אינני עסוק בהתחשבנויות או בהענשה של אדם כזה או אחר"? לא אמרתי

הטקסט המביך של אורבך בפייסבוק, ומפסיק כל כמה שורות כדי לקחת אוויר או כדי לצחוק, באותם רגעים ממש, בקבוצות ווטסאפ של המשפחות הכי יפות בציונות הדתית, מיישהו כותב בהתלהבות: 'חייבים לקרוא! טקסט מרגש שיש של ניר אורבך שבו הוא מסביר כמה חשוב להתאחד עכשיו למען עם ישראל!?' מאיפה הגיע הבאג הזה (או 'הצ'יפ הדפוק' הזה, כפי שזיהה אדיר זיק ז"ל כבר לפני עשרים וחמש שנה)? איפה הוא התחיל? ובעיקר, איפה הוא ייעצר? מתי תבינו שמפלגות, ארגונים וקרנות שכל מטרתם לפזר את עם ישראל, להפריד בינו ובין עצמו, בינו ובין זהותו, בינו ובין ארצו, וכמובן בינו ובין אלוהיו, משתמשים בכם בציוניות ועושים עליכם סיבוב? סיבוב קצר שייגמר מיד אחרי שתשלימו את תפקידכם ההיסטורי - לסלק את האיש שהצליח במשך שנים לאחד סביבו את כל המחנה המאמין: מזרחים, אשכנזים, ציונים-דתיים, מסורתיים, חרדים ושי"סניקים? נכון, הוא לא באמת נלחם בשלטון בג"ץ, נכון, הוא לא תמיד סייע ליישובי יהודה ושומרון, ובכלל הוא לא מושלם, הוא לא התנהג יפה לרבים ממקורביו ונאמניו והרוויח ביושר את שנאתם וקנאתם - אבל בגדול, הוא עמד בפרץ מול כל הכוחות האדירים שרוצים לפגוע בארץ ישראל, בעם ישראל ובתורת ישראל. ובסופו של דבר, לא אובמה הצליח להפיל את נתניהו, לא אחמדינג'אד, לא 'דיעות אחרונות', לא מערכת המשפט, לא האופוזיציה - רק אתם, ניר ועידית, זכיתם להפיל אותו מכיסאו. ברכות. אגב, עדיין לא מאוחר, אפשר עוד לתקן. ואיך עשיתם את זה? בקלפי? על ידי רוב? ממש לא. לשמאל אין רוב. אתם אלה שמעבירים כעת את השלטון מהרוב הימני למיעוט השמאלני-קיצוני במהלך שכולם יודעים שהוא ציני, מלוכלך ולא מוסרי."

5 אני קורא היום את הטקסט הזה, שנכתב בלהט עם הקמת הממשלה של בנט-לפיד-עבאס, בחיוך מריר. אז הדברים נחשבו חריפים ונועזים. היום מה שכתוב כאן הוא הדבר הכי טריוויאלי. אפשר לומר שהיום הציונות הדתית, גם שוחרי ה"מוטב שניכשל", מבינים שיש גבול. חבל רק על המחיר הכבד שמדינת ישראל שילמה כדי שהמגזר יגיע להבנה הזאת. אגב, לא בכדי הראשון לפרוש ממפלגת ימינה היה עמיחי שיקלי. אותו אי אפשר לחרטט עם 'אדרבה תן בליבנו' ומניפולציות נוספות. הוא לא גדל על האתוס המבולבל הזה. לעידית סילמן לקח יותר זמן, אבל בסופו של דבר היא עשתה את הצעד הנכון, שדרש אומץ לא קטן, ובזכותה נפלה הממשלה. היא גם התנצלה בכנות על ההתנהגות שלה. לא הפסיקה להתנצל.

ומה באשר לניר אורבך? גם אחרי פרישת סילמן הוא נשאר בממשלה, למרות שהיה ברור שברגע שהוא פורש היא נופלת סופית. לא נדרש ממנו אומץ הלב של סילמן. אבל בכל זאת הוא בחר להאריך את חייה של הממשלה עוד כמה חודשים (ואנחנו יודעים היום מה המשמעות של כל יום נוסף של הממשלה הרעה הזאת, מה הספיקו להעביר שם בימים ספורים. די אם נזכיר את ההסכם הימני עם לבנון ואת המינוי של גלי בהרב-מיארה). עד שבסוף בסוף, רק אחרי שגם מאזן גנאים וגם ג'ידא רינאווי-זעבי

אתם לא צריכים סחבנק אתם צריכים בנק שמשתלם לכם!

בנק יהב מציע:

הלוואה עד 120,000 ₪
בהחזרים חודשיים נוחים החל מ-997 ₪
עד 18 שנים בריבית פריים + 1%
פטור מדמי טיפול

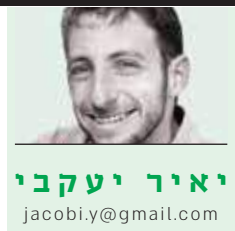
גם

חשבון ללא עמלות עו"ש
וגם ריבית על הפלוס בחשבון העו"ש

בנק יהב
הכי משתלם בשבילך

הצטרפו אלינו 2617*

למצטרפים חדשים. אפשרות לדחיית תשלום קרן ההלוואה בשנה הראשונה. עמלות עו"ש: עמלת ערוץ ישיר ועמלת פקיד, כמפורט בתעריפון הבנק. כל האמור בפרסום זה נכון למועד הפרסום. הבנק רשאי לשנות את התנאים בכל עת. מתן ההטבות מותנה בקיומו של חשבון עו"ש אליו יופקדו באופן שוטף משכורות/קצבת ביטוח לאומי/משרד הביטחון בסך מצטבר של 5,000 ₪ ומעלה. תינתן ריבית שנתית קבועה בשיעור של 2% עבור יתרת זכות חודשית של עד 25,000 ₪ ובכפוף ליתרת עו"ש חודשית ממוצעת הנמוכה מ-30,000 ₪, אשר תשולם לחשבונך בבנק יהב בכל סוף רבעון בניכוי מס כדין. הזיכוי יתבצע בכפוף לקיום חשבון פעיל בעת ביצוע הזיכוי. מתן האשראי, שיעור הריבית, קביעת הביטחונות ותנאי האשראי נתונים לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק וכפופים למתן הסכמה לקבלת דו"ח אשראי, לביצוע חיווי אשראי ולהוראות הדין. הבנק רשאי לשנות את התנאים בכל עת. ריבית מתואמת שנתית = 7.49%, ריבית הפריים = 6.25% נכון ל-19.7.23. ההטבות אינן תקפות לחשבונות עסקיים. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

שתי מדינות לעם אחד

אז בתקופה האחרונה, לאור הרפורמה המשפטית והמחאה המתפשטת, הולכת ותופסת תאוצה היוזמה, יש מי שיאמרו האיום, לפלג את העם לשתי מדינות - מדינת ישראל ומדינת יהודה. מדינת ישראל תכלול את הציבור השמאלני-ליברלי-חילוני ואילו מדינת יהודה תכלול את הציבור הימני-שמרני-דתי. ואני יודע שלשמוע על יוזמה כזאת דווקא בימים אלו, שבהם אנחנו מציינים את חורבן הבית על רקע שנאת חינוס, זה מעציב מאוד. אבל באותה נשימה אני אומר: בואו נהיה תכליתיים. הבה נניח את הרגש בצד ונבדוק את ההיתכנות של ההצעה הזאת. הרי להתכסח כבר ניסינו.

ראשית, יש לבחון את העניין הגאוגרפי. איך תיראה מפת החלוקה. מישור החוף מסתמא ילך למדינת ישראל יחד עם בירתה תל אביב. שומרון ובנימין למדינת יהודה. זה לכאורה פשוט. על הצפון והדרום אפשר להתווכח, אבל אף אחד לא ספר את הפריפריה כשהיינו מאוחדים, אז כשנפרדים על אחת כמה וכמה. השאלה העיקרית היא מה יעשה מי שגר במישור החוף והוריו גרים בשומרון? התשובה היא כמובן - יודה על מזלו הטוב. הרי מה יותר בריא למשפחה מאשר מדינה שלמה שתחצוץ בין האישה ובין החמות? מהבחינה הזאת אנחנו כבר רואים ברכה בחלוקה.

העניין השני שיש לדון בו הוא הדגל. מי מקבל את הדגל? מצד אחד המחאה ניכסה לעצמה את דגל המדינה כסימבול. מצד שני הדגל עצמו הרי מורכב ממגן דוד שתחום בפסי טלית מעליו ומתחתיו, ויהיה זה אך טבעי שדגל שמעוטר בסממנים דתיים ילך למדינת יהודה.

בנוסף לכך, אם דגל ישראל הנוכחי ילך למדינת ישראל החדשה, זה אומר שמדינת יהודה צריכה לעצב דגל שיהיה יותר דתי ממנו! שזו משימה קשה גם בלי להתחשב בעובדה שכל המעצבים הגרפיים נמצאים במדינה הליברלית. בסוף, כמו שאני מכיר את מדינת יהודה, נמצא את עצמנו תקועים עם דגל של פטר חמור עומד לצד פרה אדומה ומשני צידיהם מתוחים גרטלים שחורים. לא משהו להתגאות בו, לפחות מבחינה עיצובית. אולי הפתרון הטוב ביותר יהיה לחלק את דגל המקור, הליברלים יקבלו את המגן-דוד והשמרנים את הפסים הכחולים. כבר אנחנו מתקדמים. הלאה.

מה עושים עם הפלשתינים? לאן הם הולכים בכל הסיפור הזה? צריך לומר, בלי קשר, שהתוכנית הזאת אכזרית במיוחד כלפי שאיפות העצמאות הערביות. הם הרי שנים מחכים שנתקפל וניתן להם חצי מדינה והנה, עד שאנחנו מעניקים - אנחנו מעניקים אותו לעצמנו. אקט אכזרי שאני יכול להבין איך הוא מגיע מהצד הימני של המפה, אבל על הליברלים אני מתפלל. בכל אופן, עכשיו שנפרדים צריך לעדכן את

הפלשתינים עם מי הם צריכים לעשות את השלום המיוחל. מצד אחד הערבים בחלקם הגדול דתיים, יש מי שיאמרו קיצונים, כך שהם ימצאו את עצמם דווקא במדינת יהודה החשוכה. מצד שני אני לא חושב שזה יהיה אחראי מצד מדינת ישראל הנאורה להפקיר את הציבור הערבי לחסדי הימין, שרק מחכה להזדמנות להתעלל במיעוט הערבי החלש. גם כאן נצטרך להגיע לפשרה. מדינת יהודה תיקח אליה את הערבים שמבקשים לכבוש אותה חזרה בגלל שאיפות לאומיות. פייר זה פייר.

אבל הערבים זה החלק הקל. מה לכל הרוחות עושים עם הציבור הדתי-לאומי? לאן אנחנו הולכים? מצד אחד מתבקש שנלך עם מדינת יהודה. סוף סוף אנחנו דתיים. אלא מאי, זה לא מה שהחרדים חושבים. אני חושד שהחרדים לא באמת מאמינים שאנחנו כאלה דוסיים. יותר חילונים מעלי אקספרס.

ואילו החילונים של מדינת ישראל, מאידך, לא באמת מבדילים בין סרוגים לחרדים. כיפה זו כיפה זו כיפה. אז לא נוליד את עצמנו? יתרה מזו צריך לומר, שהציבור הדתי-לאומי תמיד הגדיר את עצמו כמקף שמחבר בין הישראלי ליהודי. והנה, מסתבר שלא צריך מקף. או שמא המקף לא מיקף כמו שצריך, עובדה שנפרדים, ומי צריך מקף במצב כזה?

אבל השאלה היותר גדולה היא האם באמת ההפרדות הזאת תביא עלינו את השלום המיוחל? הרי אם יש משהו שלמדנו מניסיונות השלום האחרונים הוא שהאויב לא מסתפק במה שאתה מוכן לתת לו. יעידו על כך הבלגן בעוטף עזה או הפרעות בערים המעורבות. כך שגם יום אחרי ההפרדות - אף אחד לא יוכל לישון בשקט בלילה. הרי ברור שמרגע שניסוג זה משטח רעהו יתחילו תוכניות הכיבוש. פלוגות של חב"דניקים יחפרו מנהרות תת-קרקעיות כדי לפרוץ לשטחי מדינת ישראל ולהניח בה תפילין לאזרחים תמימים, הטרור הלהט"בי ישגר טילים חמושים בתעמולה ליברלית היישר אל ריכוזי האוכלוסייה במדינת יהודה, ומסתננים דתיים לאומיים יבריחו את הגבול משני צידי הלוך ושוב, עד שנחליט לאן לכל הרוחות אנחנו שייכים.

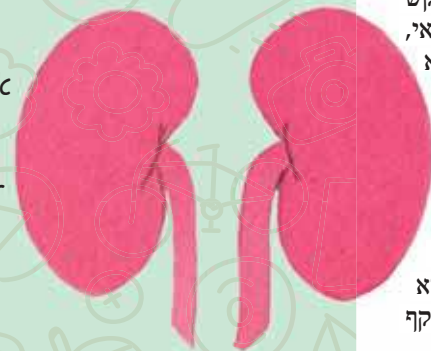
כי האמת היא שגם אם נפתור את העניינים הטכניים, לא באמת נוכל לעזוב את זה במנוחה. תמיד נבקר, תמיד נשפוט ותמיד נעלה זה לזה על העצבים, כי זה מה שאנחנו טובים בו וזה מה שמשפחה עושה. גם אם זה ממרחק מדינה או שתיים. אז אולי עדיף להישאר ולהמשיך להתכסח מקרוב. הרבה יותר קל לעשות את זה בלי לעבור ביקורת דרכונים. ●

מישור החוף מסתמא ילך למדינת ישראל יחד עם בירתה תל אביב. שומרון ובנימין למדינת יהודה. זה לכאורה פשוט. השאלה העיקרית היא מה יעשה מי שגר במישור החוף והוריו גרים בשומרון? התשובה היא כמובן - יודה על מזלו הטוב. הרי מה יותר בריא למשפחה מאשר מדינה שלמה שתחצוץ בין האישה ובין החמות?

כששני הפנים שלי
רוצים את אותו
דבר ולא מוכנים
לעזוב את חצי
את הדבר לבד
מעל הארון הצדף
ככה שאף אחד
לא יקבל. אתחנן
ענפם רצו את כל

אני מוכן לשמוע
ביקורת על
תרבות כלליה
ליהודי רק מיהודי

אני חושב שרן השכל לא
הייתה צריכה להביא
את התינוק שלה
לכנסת בחינת בית מלא
ספרים לא חייה במזכרה

ילדים הם התסריטאים הכי טובים
בעולם ואם אין להם שכל להסתכל
אל ההזדמנות העסקית פה
היא באלת חד-פעמית

תקומה
2023

אומדים כן

לדפורדמה ולתיקון מעדכת המשפט!

היו שותפים

בזכותכם נלחמים על עתיד המדינה

לתרומות עבור פעילות התמיכה בדפורדמה
ועצרת הימין בתל אביב

חפשו בגוגל:

גיבצ'אק - תומכים בתיקון מעדכת המשפט

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

חזון למועד

אילו הנביא ישעיהו היה חי בימינו, בטח היה לו הרבה מה להגיד על המצב. אם לא היו מאשימים אותו בהסתה

"ישעיהו היה מתבייש בכס ובממשלה שלכם", שופך בעל הסוכרייה שמן למדורה, "דיקטטורים! פלגנים! מחרחרי ריב ומדון! סיקריקים!" "שכחת שורפי אסמים". "נכון. תודה". "כן, אתה והחברים השמאלנים שלך תמיד תאשימו אותנו ותעוותו את המציאות. הוי האומרים לטוב רע ולרע טוב, שמים חושך לאור ואור לחושך, דמוקרטיה לדיקטטורה ודיקטטורה לדמוקרטיה". "מי אמר את זה? יריב לוי?" "ישעיהו. פרק ה'". "ירד במיקוד. זה לא בחומר של ההפטרה".

דמוקרטיה או דאורייתא

בינתיים הקורא מסיים את ההפטרה וקורא בהטעמה את הברכות. השאלה הגורלית המנסרת באוויר היא האם הוא ימשיך למוסף, או שיש סיכוי לצאת מפה לפני השעה 11. "שיקצר, האוכל יישרף לי על הפלטה". "שיאריך, שכחתי לכוון את השעון של המזגן". "תגידו, מה יהיה עם מזג האוויר הזה?" "בטח השמאלנים אומרים שגם החום זה בגלל הרפורמה". "ברור, אפילו ישעיהו אמר את זה: ארצכם שממה, עריכם שרופות אש".

"בגלל שאתם החלטתם לשרוף את המדינה". "אתם אלה ששורפים את הבית השלישי". "לא יהיה בית שלישי אם לא יהיה פה צדק". "לא יהיה צדק אם תהיה פה דיקטטור..." "שששששש!!!!!!"

"מה ששששש, מה? המדינה נשרפת לנו על הפלטה ואתם משתיקים אותנו כמו מזגן ששכחו לכוון לו את השעון-שבת?!" "רק שתדעו", אומר זה שבקי בתנ"ך, "הנביאים לא דיברו רק על צדק, ישעיהו כל הזמן מוכיח את העם על זה שהם עזבו את התורה". "לכן הוא היה עומד באיילון וצועק 'דִּמְרִיק־רִיִּיִה!'" "יותר הגיוני שהוא היה צועק 'דִּאִיר־רִיִּיִת־א'". "שששששש!!!!!!"

החזן מגיע לתפילה לשלום המדינה. המתפללים מחכים במתח לשמוע האם הוא יגיד "שלח אורח לראשיה, שריה ויועציה" או שישתפק רק ב"שופטיה", ואם ב"מי שבירך" לחיילי צה"ל הוא יברך גם את הטייסים.

"מה זה 'חדש ימינו כקדם'?" שואל מישור כשמחזירים את ספר התורה לארון, "לאיזו תקופה בדיוק אנחנו מתגעגעים?" "לימים שהיינו מאוחדים, בלי פלגנים ובלי סרבנים". "כן, בלי בריונים שורפי אסמים".

"מתי זה בדיוק היה? בדור המדבר? בפיצול בין ישראל ליהודה? בגולה? באלטלנה? מתי היינו מאוחדים?"

"הייתי עונה לך, אבל אשתי מסתכלת עליי מלמעלה", מביט אחד המתפללים בעצבנות בעזרת הנשים ומצמצם טווחים אל המקום שלו, כדי לצמצם את עילת הסבירות שאשתו תגיד שאם הוא לא מתפלל לפחות שייקח אחריות על הילדים.

"גם היועצת המשפטית לממשלה מסתכלת עלינו מלמעלה", אומר מישור במרירות.

"עם אשתך לפחות אתה יכול לדבר", עונה לו מתפלל אחר, "ליועצמ"שית אפילו גט אי אפשר לתת".

"אמן יהא שמיה רבא מברך", עונים המתפללים ונעמדים לתפילת מוסף. בבית הכנסת משתרר שקט נעים, שמופר רק על ידי המזגנים המזוממים באוושה "בושה, בושה, בושה". זאת אומרת הם סתם מזוממים, זה רק אני שכל דבר נשמע לי כמו סופה של המדינה. בגלל החום, כנראה. אל תשכחו להקשיב להפטרה, גם לפרשה מומלץ. או כמו שאומרים הדרשנים - קחו עמכם דברים. הנה, אתם רואים, אפילו הבדיחות שלי מותאמות לתשעה באב. ●

שורפים את המדינה או את הבית השלישי? מתוך הסרט 'אגדת חורבן'

ככל שמתקרבים למפטיר הקהל הקדוש מתעורר ועוסק בהימורים מי יקרא את ההפטרה, האם הוא יזכור שאת הפסוקים של הפורענות צריך לקרוא במנגינה של מגילת איכה, והאם הוא יצליח לעבור ממנגינה למנגינה בלי לערבב בטעות את המנגינה ממגילת אסתר, מהימים הנוראים או מהשיר של חנן בן ארי על כדורגל

יש כמה שבתות בשנה שבהן הקהל הקדוש עוקב בדריכות אחרי קריאת התורה. אני לא אומר שבשבת רגילה כולם נרדמים או קוראים עלונים (יש כמה שלא עושים את זה), אבל חייבים להודות שבפרשות כמו מטות־מסעי או תזריע־מצורע יותר קשה להחזיק ראש מאשר בפרשות כמו פנחס או ויגש, שבהן המתפללים מחכים בנשימה עצורה לגלות מה התפתח מאז שיא המתח של סוף הפרק הקודם. זאת אומרת הפרשה הקודמת. אחר כך רמת הקשב והריכוז יורדת, לכן האשכנזים מעוררים את הישנים ומגביהים את ספר התורה בסוף הקריאה, בעוד הספרדים, שהם רחמנים בני רחמנים, מגביהים את הספר לפני הקריאה כדי להימנע מגול שינה. בהמשך, כלומר בהפטרה, כבר ממש קשה להקשיב. גם ככה הנביאים שלנו השתמשו במילים נורא גבוהות, כאלה שרק בומרים מלפני 3,000 שנה מבינים.

אבל השבת זה עומד להיות אחרת. פרשת דברים אינה שונה במהותה מפרשות השבוע האחרות, חוץ מהעובדה המרעננת שדי בתחילת הפרשה קוראים פסוק אחד במנגינה של תשעה באב. אחר כך מומשיכים כרגיל, אבל ככל שמתקרבים למפטיר הקהל הקדוש מתעורר ועוסק בהימורים מי יקרא את ההפטרה, האם הוא יזכור שאת הפסוקים של הפורענות צריך לקרוא במנגינה של מגילת איכה ואת הפסוקים הרגילים לא, והאם הוא יצליח לעבור ממנגינה למנגינה בלי לערבב בטעות את המנגינה ממגילת אסתר, מהימים הנוראים או מהשיר של חנן בן ארי על כדורגל. כשהקורא מתחיל בהפטרה קורה אחד מהשניים: אם הוא שולט בטעמים זה מרשים. אם הוא טועה זה אפילו עוד יותר נחמד כי אפשר להעיר לו בקול רם, ולתהות על שיקול הדעת של הגאבי בקול עוד יותר רם, כדי להרבות באהבת חינוס.

ישעיהו מוביל מחאה

ואז, בשיא ההפטרה, קם אחד המתפללים וניגש אל החברים שעומדים בשיפולי בית הכנסת ומנהלים שיחה ערה על פוליטיקה, מזג האוויר ושאר ענייני דיומא.

"אתם מקשיבים להפטרה?" הוא נוזף בהם, "שומעים מה קוראים פה? שרייך סוררים, חברי גנבים, כולו אוהב שוחד ורודף שלמונים..." "כן", הם מחליפים ביניהם עלונים, "אתה לא יודע אם אתה שומע נבואה עתיקה של ישעיהו או טור אקטואלי מהעיתון. כל שנה אתה אומר את זה".

"רק שבשנה שעברה זה היה נכון", ממולל בידי אחד המתפללים את הציציות של הטלית, "אבל מאז התחלפה הממשלה וברוך השם כל השקרנים עפו".

"איך אתה מדבר?" מתרגז אחד שאוחז סוכרייה על מקל שהוא בדיוק פילח מהבן שלו, "זאת הסתה!"

"ולאגיד על הממשלה הנוכחית שכולם בה גנבים זאת לא הסתה?" "ששש!" מבקש מישור מהספסל האחורי, "שששששש!!!!!!" "אתם יודעים שישעיהו היה שמאלני, נכון?" מעיר מישור, "את כל האשמה הוא מטיל על הממשלה ואין לו אף מילת ביקורת על השופטים".

"זה לא נכון", קופץ מולו מישור אחר, "ואשיבה שופטייך כבראשונה! הוא אומר את זה ממש בסוף ההפטרה".

"נו, עוד לא הגעתי לשם! למה לעשות ספווילר?" "כל הנביאים דיברו על צדק", אומר הממולל, "אילו ישעיהו היה פה היום הוא היה נעמד מול בית המשפט העליון ומודיע להם שהעם דורש רפורמה משפטית".

"בדיוק להפך", מוחה זה עם הסוכרייה, "ישעיהו היה רודף צדק אנטי ממסדי. אילו הוא היה פה היום הוא היה מוביל את המחאה נגד הממשלה הקיצונית הזאת".

"מה נראה לך, שהוא היה חוסם את איילון וצועק 'דִּמְרִיק־רִיִּיִה!'"

"ששששש!!!!!!" גוערים בהם המתפללים האחרים, "ששששששש!!!!!!" "די להשתיק אותנו", אומרים החברים וחוסמים את היציאה מבית הכנסת, "זו לא דיקטטורה פה, עדיין".

פצע פתוח

אחרי 18 שנים, ועל רקע השסעים המתרחבים בחברה הישראלית, מתברר שפצע העקירה עדיין פתוח ומדמם בליבם של רבבות, שמעולם לא זכו להקשבה ציבורית ולהכרה בכאבם

ושוב מה שהתגלה הוא הפער העצום. יש בעם קבוצה שאנשיה הולכים עם כאב לב ופצע מדמם שלא נרפא. יש מגזר שבתי הספר שלו, ורק שלו, מזכירים את גוש קטיף בכל כ"ב בשבט, ואולי הגיע הזמן לשאול למה ואיך זה קורה. רק ציבור מסוים מאוד מתאבל בכל שנה גם על בית המקדש וגם על גוש קטיף. בשביל האנשים הללו, כל סבב לחימה בעזה מזכיר את האזהרות על מה שיקרה כאן אם תהיה נסיגה - והם רואים בעיניהם את התגשמות חלום הבלהות.

אבל חלק אחר, גדול יותר, בעם, פשוט שכח או מעולם לא הכיר את האירוע לעומק. בשבילו זו הערת שוליים בתולדות מדינת ישראל. בשבילו ההתנתקות בכלל חיסלה את הפיגועים התכופים שהיו שם, את מטעני הגחון והפצמ"רים והרג החיילים. התוכנית של שרון אומנם הביאה עלינו את חמאסן, אבל זהו. החלק הזה בעם לא מכיר את התסיסה הבלתי נראית אך הקיימת בליבו של כל מי שהיה שם וראה, ולא האמין איך מדינה שלמה מתגייסת נגד אזרחיה.

אפשר לעסוק בקשר בין העקירה ובין הצורך הישיר או העקיף לתיקונים במערכת המשפט. אבל אני מבקשת ללכת דווקא לאזורי הרגש. ככל שעובר הזמן נראה שעיסוק בסעיף כזה או אחר הוא רק תירוצ, אמתלה לשיח על המתחים והשברים שנמצאים עמוק יותר בתוך החברה הישראלית. ואם נפנה רגע את הזרקור לפצע העקירה, נראה שיש כאן כאב שמעולם לא מצא מקום והכרה אמיתיים בחברה הישראלית. כן, נעשו סרטים דוקומנטריים, יש עשייה תרבותית סביב הנושא ובכל שנה מתקיימים סביב ימי הגירוש כנסים וטקסים מרתקים. אבל הסיפור הזה לא מצליח לפרוץ לכלל החברה הישראלית, הוא פשוט נעדר ממנה. התסיסה הרוחשת עכשיו סביב הרפורמה מעוררת את מה שהיה שם. סוף סוף אחרי כמעט שני עשורים העוולות מתחילות להיות מדוברות מעט, מבליחות אל השיח הישראלי, אבל זה לא מספיק. חשבון נפש של ממש עוד לא נעשה כאן. להפך, שופטים שהאריכו אז את המעצרים בצורה פרועה ובלי כל רסן עדיין עומדים על שלהם. אבל כבר למדנו שמהם לא תגיע הישועה. נראה שרק הצפה של מה שהיה שם והכרה בעוולות הרבות יאפשרו להניח לנושא וללמוד לחיות איתו.

הפערים בין מי שכואב ובין מי שלא מכיר מעוררים בי את השאלה אילו עוד מגזרים במדינה הזאת טמנו עמוק בלב עוול משווע שאני לא מכירה ולא רואה. מה עוד רוחש מתחת לשטיח שנקרא ישראליות, ובעיקר, האם נוכל להתחיל לתת זה לזה מקום והכרה כדי לאפשר לקיים פה שיח כן בגובה העיניים.

כל זה מוביל אותנו ישירות להיום. לשלט הגדול והמהבהב שמוהיר את שני הצדדים היריבים מכיפוף ידיים ופוליטיקה של הכנעה. כן, אפשר לנצח. אבל כל מהלך כזה ייצור תסיסה בצד השני. כל ניצחון כזה יתברר כניצחון פירוס. המפסידים רק יאגרו כעס וכאב שלא ייעלמו.

ממתק של אחדות

יש מי שפוגש פוסטרים כועסים, מאיימים, ומזדהה. יש מי שרואה אותם ומתכווץ, ויש מי שמחליט לענות להם בקונטרה של אהבה. השבוע פרסמה אמילי עמרסי שהמעצבת אמונה כרמל לקחה את בתה מהיישוב אפרת לפתח תקווה כדי לתרום מח עצם. בדרך הן נתקלו בשלטים אלימים של אגרופים קמוצים. כרמל החליטה לעצב פוסטרים אחרים. בעיניי היפה שבהם הוא "תתחברו", ובו ידיים שיוצרות לב ומשפט של יהודה עמיחי: "גם האגרוף היה פעם כף יד פתוחה ואצבעות". ●

איור: שאול גרד

יש כאן כאב שמעולם לא מצא מקום והכרה אמיתיים. סיפור העקירה לא מצליח לפרוץ לכלל החברה הישראלית, הוא פשוט נעדר ממנה. התסיסה הרוחשת עכשיו סביב הרפורמה מעוררת את מה שהיה שם. סוף סוף אחרי כמעט שני עשורים העוולות מתחילות להיות מדוברות מעט, מבליחות אל השיח הישראלי, אבל זה לא מספיק

"בשבילי הגירוש מגוש קטיף הוא קופסה שחורה", אמר לי שכן בארוחת שבת משותפת לפני שנים. "הייתי שותף למאבק, קיוויתי שזה ייגמר אחרת, אבל מרגע שזה קרה אני לא מסוגל לעסוק בעקירה. יותר מזה, אני לא מבין את מי שכותב ומדבר על הנושא".

הלכתי עם המילים החרירות האלה במשך תקופה, עד שהרב קובי בורנשטיין, מנכ"ל התוכן במרכז מורשת גוש קטיף, אמר לי שהשכן הזה לא לבד. הרב בורנשטיין, שמחזיק את מדד הדמעות של המבקרים במרכז המורשת, הסביר לי שמגורשי הגוש, אלה שעברו על גופם וביתם את העקירה ונאלצו להתמודד עם תוצאותיה יום יום שעה שעה, עיבדו את כל מה שקרה שם וגיבשו מחדש את מערכת היחסים שלהם עם מדינת ישראל. לכן הביקור במרכז גוש קטיף מעורר בהם נוסטלגיה, שאולי מעורב בה כאב, אבל הוא אינו פותח את הפצעים מחדש.

לעומת זאת, חלק מהמפגינים הכתומים, אלה שהתגייסו לפעול נגד העקירה, שעברו מדלת לדלת, שעמדו בשרשרת ארוכה בחום, שהסתננו לגוש כמה ימים לפני הגירוש או צפו בדחפורים מהטלוויזיה בסלון הבית, הכניסו את כל התחושות והרגשות הקשים והמשבריים מול המדינה לקופסה חתומה - ודחפו אותה עמוק לבודיעם של הנשמה. כשאלה מגיעים למרכז מורשת גוש קטיף ונוכרים בחבל הארץ הפורח, בחקלאות שהצליחה נגד כל הסיכויים, בעמידה האיתנה נגד הטרור ובסוף המר, הם פורצים בבכי בלתי נשלט. זה פשוט מתפוצץ. כשמדחיקים את הכאב והעלבון והכעס, הם לא נעלמים, הם מחכים. מתקתקים כמו פצצה מושהית וכשהאדמה נסדקת מעט, בזמן לא צפוי, מתפרצים כל הרגשות כמו גייזר חם ממעבה האדמה, מאיימים לשטוף את הכול.

"מה הקטע שלכם עם ההתנתקות?"

"תסבירי לי, אני חייב להבין מה הקטע שלכם עם ההתנתקות", אמר לי אחד מהמשתתפים במעגל שיח שאני חברה בו. "בכל פעם שאני מתחיל לדבר על המהפכה המשטרית - פתאום צץ ועולה גוש קטיף. מדברים איתי על ההפגנות, על ההתגייסות של הפרקליטות ועל בתי המשפט. אני לא מבין מאיפה אתם מביאים את זה, הרי חלפו כמעט 18 שנה. איך יש לכם זיכרון כזה ארוך, למה זה רלוונטי לעכשיו, ובעיקר - איך אתם כועסים כאילו זה קרה אתמול?"

ניסיתי לשתף בתחושות של קבוצה גדולה של אנשים שרואים בעיניים כלות איך המדינה אינה נותנת סעד ואיך אושיות השלטון אינן עושות את המוטל עליהן. הזכרתי דברים שנשכחו: איך הפרקליטות הפסיקה לחקור ראש ממשלה חשוד כי הוא עשה פניית פרסה אידאולוגית ועכשיו הוא בסדר, איך המשטרה בלמה כל חסימת כביש, ולפעמים סתם הפגנה. סיפרתי על מעצרים שהוארכו עד תום ההליכים, על סרבנות שנמצאה בקצה המחנה וטופלה לגמרי אחרת. הזכרתי את ההשחרה השיטתית, חסרת הרסן, של המתמיישבים והמפגינים בידי התקשורת ולא שכחתי גם את המאמר הנקמני של יאיר לפיד. ניסיתי להסביר שהמוני אנשים הפגינו אז נגד מה שהיה בשבילם נסיגה מהעקרונות של המדינה היהודית והדמוקרטית שהוקמה פה. עקרונות של התיישבות והפרחת השממה ועמידה מול הטרור, ואיש לא שרף את המדינה. הרוב בכלל רצו לנצח באהבה ובחיבור, ומי שבכל זאת ביקש להבעיר את המדינה נבלם מיד. בן שיחי לא הסכים איתי. הוא לא כל כך זכר כמה זה היה בנפשנו. הוא לא זכר כמה אנשים נעקרו מבתיהם ומה היה המחיר. הוא דווקא תמך בנסיגה ההיא. מבחינתו היא הייתה הכרחית.

"יידע כל פוגע שגם אם עבר
זמן מהפגיעה - סוף דבר
להתגלות והוא ייתן את הדין
על מעשיו". לילי גץ־הורביץ

הצקנה לשעבר הזירום

רבקי גולדפינגר // צילום: נעמה שטרן

מדוע באמת עבר הרב אלון למגדל, מה המחיר של שיימינג לכפוגעים, אילו פרשות טופלו בלי להגיע לתקשורת ומה הסיבה שפרשת הרב טאו לא הגיעה לשולחנו של הכורום ♦ לילי גץ־הורביץ, מנכ"לית כורום תקנה, מספרת על הפעם הראשונה שבה פגשה אישה שנכגעה, ומשיבה גם לטענות ולביקורת נגד תפקודו של הכורום

הניגון של אבא לומד באמצע הלילה". במלחמת ששת הימים נהרג אחיה אבנר, צנחן וחבלן שנלחם בקרבות לשחרור ירושלים. נפילתו השפיעה רבות עליה ועל משפחתה. "אלו היו המילואים הראשונים שלו, ולפני שהוא יצא לקרב הוא למד עם אבא שלי את הלכות מלכים של הרמב"ם, שאפילו חתן יוצא מחופתו למלחמת מצווה. אבנר היה מאורס, הכול היה כבר מוכן לחתונה. הכלה שלו ליוותה אותו לאוטובוס שאסף את החיילים וזו הייתה הפרידה שלהם. בדרך לשחרור הכותל הם נכנסו למסתור מירי הצלפים בבית קברות מוסלמי. צלף ירדני זיהה אותם וירה כדור שפגע באבנר במקום הנחת תפילין של ראש והוא נהרג", היא משתקת. "אי אפשר היה לחלץ אותו קרוב ל־24 שעות. הידיעה שהוא שכב שם מוטל מול הר המוריה, ממש כמו בעקידת יצחק, הייתה לי קשה יותר מהידיעה על מותו", היא אומרת וקולה נשנק. "הייתי בת שמונה וחצי, ישבנו במקלט ושמעתי את הצנחנים בוכים בכותל ושרים ירושלים של זהב, ואני זוכרת שניסיתי לזהות את הקול של אבנר. לא ידעתי שהוא כבר לא היה בין החיים". הבשורה הנוראה על מות האח הגיעה עם שוך הקרבות. "אני זוכרת שאבא עשה קריעה ואמר: 'אוי לי שכך קרה לי, ואשריי שזכיתי שבני נפל על שחרור ירושלים', והחיים שהיו לפני המלחמה כבר לא היו החיים של אחרי המלחמה. הפכנו להיות אחים שכולים וילדים מגוננים שלא רוצים לצער את ההורים שלהם". אחרי המלחמה עזבה המשפחה את המושב ועברה לירושלים. "אמא אמרה שהיא חייבת להיות ליד אבנר". בתחילה גרו בתלפיות, ובשנת תשל"א היו מהמשפחות הראשונות שעברו להתגורר ברובע היהודי.

יובל שנים אחרי מותו של אחיה אבנר היא זכתה לסגור מעגל ולכתוב לזכרו את הספר 'הצנחן שלא זכה לגעת באבני הכותל'. "שם אני מספרת את הסיפור שלי כאחות שכולה. לאורך הילדות לא דיברנו הרבה על השכול, כי אם מדברים זה כואב. עם הזמן לומדים לחיות עם הכאב".

גם שנים לאחר שהוריה הלכו לעולמם היא מלאת הערכה כלפיהם: "אבא < ואמא היו מגדלור בשבילנו. היום בפרספקטיבה של שנים אני קולטת את

את הטלפון הראשון שקיבלה עם כניסתה לתפקידה החדש כמנהלת פורום תקנה, זוכרת עורכת הדין והטוענת הרבנית לילי גץ־הורביץ היטב. "עניתי לטלפון ושמעתי מהצד השני אישה צעירה ממדרת בבכי. בקול רועד היא שיתפה אותי בפגיעה שעברה כנערה מאיש חינוך שפגע בה. היא תיארה את הסבל שחוותה. מצאתי את עצמי דומעת. שאלתי אותה אם היא מסוגלת להגיש תלונה במשטרה והיא ענתה שכרגע לא, אולי בעתיד. היא שיתפה שהחליטה להרים טלפון ולהתלונן כי התברר לה שהמורה הפוגע עדיין נמצא במערכת, ואם הוא פגע בה - בטח הוא ממשיך לפגוע בתלמידות אחרות. היא הבינה שחייבים לעצור אותו מלפגוע והתקשרה אלינו. אנשים יודעים שיש להם כתובת והידיעה הזאת כחברה היא מאוד חשובה", היא מציינת.

"לאחר השתקה של שנים יש התעוררות ויש שיח על הנושא. אני חושבת שלפחות במגזר שלנו יש הרבה יותר מודעות, בוודאי בעשור האחרון. כל מקרה שמטופל על ידי פורום תקנה הוא סיפור אנושי כואב ולא פשוט, אבל אנחנו מאמינים שמדובר בתהליך לתיקון עולם. יידע כל פוגע שגם אם עבר זמן מהפגיעה - סוף דבר להתגלות והוא ייתן את הדין על מעשיו. נגמר עידן ההסתרה".

להיות בתו של רב מקובל

לילי גץ־הורביץ (64), המנכ"לית החדשה של פורום תקנה, נשואה לזאב (ולול) הורביץ, איש גדל"ץ מבוני יהודה ושומרון ואם לחמישה ילדים, תושבת מצפה יריחו. היא נולדה וגדלה במושב כרם בן זמרה במשפחה של 11 ילדים להוריה הרב מאיר יהודה גץ, רב מקובל ספרדי, ששימש לימים כרב הכותל והמקומות הקדושים וראש ישיבת המקובלים בית אל, ורעייתו הרבנית אסתר.

"גדלתי במושב עם כל היופי שלו, המרחבים והחיבור לטבע. אבי, הרב גץ, היה רב המושב. זיכרון הילדות שלי מהמושב הוא שאני מתעוררת משינה ושומעת את

צילום: יוסי זילנר

"אנשים שמבינים שהם עוסקים בדיני נפשות ממש". כינוס של חברי פורום תקנה

העוצמות שהיו לאבא. זה לקדש את החול ולחיות בקדושה וטהרה. אבא חי חיים של מקובל, הוא נהג ללבוש בגדי לבן, הקפיד לא לאכול בשר בימות השבוע, להקיף את שולחן השבת בבשמים כמנהג האר"י ועוד. ואמא הייתה בשבילו ולמענו, היא מספרת. "המסירות שלה והרצון שלה לשרת תלמיד חכם מאהבה - לא רואים דברים כאלה היום. וזה היה הדדי", היא מדגישה. "אבא כיבד אותה בצורה מדהימה. הווגיות שלהם הייתה קודש. זו דוגמה אישית שאין לה שיעור. על זה גדלנו וככה יצאנו לחיים".

לאחר נישואיה עבדה כמורה ומחנכת ובתוך שנים ספורות התקדמה לניהול בית ספר. אירוע מכונן אחד שהתרחש במסגרת בית הספר הוביל אותה למקצועה כטוענת רבנית. "הייתי מנהלת צעירה בבית ספר. יום אחד הגיעה מורה שלי חבולה ובוכייה וסיפרה לכולם שנפלה מסולם. הכנסתי אותה אליי לחדר ובשיחה בארבע עיניים ביקשתי ממנה שתספר לי מה בדיוק קרה. היא פרצה בבכי וסיפרה לי שבעלה הכניס לה את הראש לתוך האסלה. חיבקתי אותה והסברתי לה שיש לנו שתי אופציות: או שאנחנו הולכות מפה ישר למשטרה, או שאנחנו מדברות עם בעלה ומחייבות אותו ללכת לטיפול. היא לא רצתה ללכת למשטרה, ובאמת הגענו אליו הביתה בערב וסיפרתי לו בדיוק מה שאני יודעת. אין לי מושג מאיפה היה לי את האומץ ולא פחדתי", היא אומרת. "זו הייתה שיחה ארוכה שבסופה הוא התחייב לטפל בבעיית האלימות שלו. ליוויתי אותם במשך תקופה ארוכה והעניינים אכן טופלו ושוקמו".

באותה תקופה היא נתקלה במודעה קטנה ללימוד מקצוע חדש ופורץ דרך - טוענת רבנית. היא, שעדיין הייתה תחת הרושם הקשה מאותו מקרה, התחברה לנחיצות המקצוע ונרשמה ללימודים. "החלטתי ללכת על זה. לראשונה בחיי נחשפתי ללימוד לעומק של גמרא, שולחן ערוך. פתאום ארון הספרים היהודי שלי התרחב והתגלה בפניי עולם מלא ועשיר של תלמידי חכמים". בשנת 95' הושלמה הכשרתה כטוענת רבנית. בהמשך פנתה ללימודי משפטים ועריכת דין, ומאז כשלושה עשורים היא מקדישה את זמנה לתחום דיני משפחה, שעוסק בין היתר בתופעות של תקיפה מינית, אלימות במשפחה, גירושין, סרבנות גט ועוד.

בפרספקטיבה של 30 שנה, מעמד האישה השתפר או הידרדר?

"ברור לי שיש התקדמות. הדור של היום הרבה יותר מודע. אם נשים חוות אלימות פיזית, נפשית או כלכלית הן כבר יודעות להצביע על כך. גם המעמד שלהן בבתי הדין השתנה לטובה עשרת מונים. היום הדיינים בבתי הדין יותר מחוברים לחיי המעשה. הם כבר לא משכנעים אוטומטית לשלום בית. הם מבינים שאישה לא יכולה לחיות במקום שרע לה כי אין אדם חי עם נחש בכפיפה ואישה לחיים ניתנה ולא לצער. המשפטים הללו הרבה יותר מיושמים בשטח. אני לא אגיד שאין סרבנות ושנשים לא סובלות, אבל אני חושבת שיש תהליך נכון של שינוי".

מחויבים לדיסקרטיות מקסימלית

במשך השנים ניהלה משרד בוטיק לעריכת דין וטוענת רבנית יחד עם בתה, אלא שאז הגיעה ההצעה להוביל את פורום תקנה, וג'י' הורביץ חשה כי בשלה השעה לשליחות הבאה בחייה: "קיבלתי טלפון שמחפשים מועמדות לניהול פורום תקנה, ואמרתי: יש לי את הידע ההלכתי, המשפטי

והארגוני בתחום ומדובר בשליחות". בתפקידה כמנכ"לית פורום תקנה החליפה את יהודית שילת, מייסדת הפורום ומנהלתו המיתולוגית שכינה בתפקיד מיומו הראשון. הפורום מטפל

**"הדרישה הזאת
ישר לצאת
לתקשורת היא
מנותקת.
מבחינתנו
הפרסום הוא רק
אחת מכל
האופציות
האפשריות. יש
ליווי של אנשי
טיפול לפוגע, יש
הגבלות, יש
הודעה למקום
העבודה ויש גם
פרסום. יש המון
שיקולים
שנלקחים
בחשבון. אי
אפשר לבעול
על אוטומט.
אומרים לנו 'תלכו
ישר לתקשורת
ולרשתות
החברתיות', כמו
שדרשה הרבנית
מלכה
פיוטרקובסקי.
זאת עצת
אחיתובל"**

במקרים של אנשי מרות וסמכות, רבנים, מחנכים ומחנכות מהמגזר הדתי-לאומי, שמנצלים את מעמדם לפגיעה מינית.

ג'י' הורביץ מציינת כי כוחו של הפורום נובע מגדלותם של עשרות האנשים שמובילים אותו במסירות ולשם שמיים: "מדובר בחבורה שמוסרת את הנפש במשך עשרים שנה למען מיגור התופעה של פגיעות מיניות ביחסי מרות וסמכות. מדהים להיווכח בכל דיון איך הם מתייחסים בכובד ראש לעבודת הפורום. אני יושבת עם רבנים בכירים, אנשי טיפול ומשפטנים מהמעלה הראשונה, וכולם יחד מבינים עד כמה מדובר כאן בדיני נפשות של ממש. היה מקרה שהפוגע סירב לבוא להעיד ונתנו לו הזדמנות שלישית להשמיע את הצד שלו, למרות שזה ממש לא מקובל".

אבל למה לעשות את זה? למה לנהוג לפניכם משורת הדין עם הפוגע?

"כדי לדעת שעשינו הכול. כי אנחנו נוהרים. כי דיני נפשות זה לשני הצדדים", היא מסבירה. "כמוכן בראש ובראשונה הנפגעת והנפגע, אבל גם צריך לקחת בחשבון שכשאנחנו מפרסמים נהרסת משפחה וצריך להיות סופר זהירים. ואחרי הכול, כשמחליטים בסופו של דבר לפרסם עושים את זה במלוא הנחישות. אבל עד אז חייבים לחשוב על הכול לפני פריטים ולקחת הכול בחשבון. יש לנו חובה מוסרית - לא תעמוד על דם רעך", כשרואים פגיעה יש לנו חובה להתייצב ולעזור לטהר את המחנה", היא אומרת.

סדר הדברים מרגע שהנפגע או הנפגעת מרימים ביד רועדת את הטלפון לפורום הוא מובנה ושיטתי: "כשאני מקבלת תלונה אני מתחקרת בעדינות במה מדובר, אני בודקת האם הפנייה עונה על הקריטריונים לטיפול הפורום, האם היא עוסקת ביחסי מרות-סמכות עם ידי רבנים ומחנכים. רק אז אני מעבירה אותה לוועדה המקצועית שלנו. הוועדה מונה שבעה חברים, ובהם רבנים, פסיכולוגים, אנשי משפט ואנשי חינוך שבוחנים את התלונה ובונים את ההרכב המתאים שידון בה, תוך הקפדה על מידור יתר החברים. ההרכב כולל ארבעה משתתפים, שתי נשים ושני גברים, ובהם רב, מחנך, משפטן ואיש מקצוע טיפולי".

בשלב הראשון ההרכב מזמן את המתלונן

לפגישה שבה הוא משתף בסיפורו. "אנחנו מחויבים לדיסקרטיות ברמה הכי גבוהה. אם לתלונה יש היבט פלילי, חלה עלינו חובת דיווח לפרקליטות המדינה. הפרקליטות נותנת לנו אישור אם להמשיך לבדוק או לא. רק אז אנחנו מזמינים את הנילון (הפוגע - ר"ג) ומודיעים לו שיש עליו תלונה ושומעים את תגובתו לסיפור. 98 אחוזים מהפוגעים מודים באירוע. בשלב הבא ההרכב דן ומחליט מהן דרכי הטיפול המתאימות".

בעצם אתם גם החוקרים, גם השוטרים וגם הפוסקים?

"הפורום לא מחליף את מערכת אכיפת החוק, אלא משמש מנגנון תמיכה ועזר", היא מבהירה. "אנחנו פועלים בשיתוף עם גופי המשטרה והתביעה, מעודדים את הנפגעים להגיש תלונות במשטרה ומשתתפים פעולה באופן מלא עם הרשויות. אנחנו נכנסים לוואקום במצב שהמשטרה או הפרקליטות לא יכולות לטפל בתלונה, או במקרה שהאנשים לא רוצים להגיש תלונה במשטרה או שכבר חלה חובת ההתיישנות. אנחנו תמיד מבהירים למתלוננים שעדיף לפנות למשטרה. אנחנו עובדים עם המדינה ועוזרים במקום שהיא לא יכולה. דרך המלך היא להגיש תלונה במשטרה, אבל לא כולם רוצים, מסוגלים או יכולים. היה לנו מקרה של בחורה שנפגעה ואמרה: אתם לא פונים למשטרה, אתם לא חושפים את שמי. אם תעשו את זה, אגיש נגדכם תביעה. ברוך ה', אחר כך היא הגישה בעצמה תלונה במשטרה. הרבה פעמים אנחנו שומעים טענות כלפינו. לאחרונה גם הייתה כתבה ב'מקור ראשון' שטענה שאנחנו מגינים על הפוגעים כשאנחנו לא מפרסמים כל תלונה. אבל בשטח זה ממש לא עובד ככה. יש המון מורכבויות שהציבור לא תמיד מודע אליהן".

אי אפשר להתעלם מכך שבאופן פרדוקסלי, כשלא מפרסמים את הפגיעה מגינים על הפוגע ועל שמו הטוב ולא על הקורבן הבא, כי למעשה מאפשרים לפוגע להמשיך לפגוע.

"כשהנפגעת או המתלונן מבקשים שלא נחשוף את המקרה ונשארו בין כותלי פורום תקנה, אנחנו מחויבים לדיסקרטיות הזאת. אבל חשוב להבין שזה לא אומר שאנחנו מאפשרים לפוגע להמשיך לפגוע. זה שאנחנו לא מפרסמים את שמו לא אומר שהוא לא מטופל".

פרסום אינו הצעד הראשון

במקרה של המורה מנוף איילון או של הרב מוטי אלון - הסביבה לא ידעה במשך תקופה, מה שאיפשר להם חופש פעולה. "לגבי הרב מוטי אלון, כשהוא הפר את ההגבלות שיתפו את הציבור. לגבי המורה מנוף איילון הסביבה ידעה".

לא כולם ידעו. "מי שצריך לדעת - ידע. לפורום תקנה, אחרי שהוא שומע את הנילון, יש כמה צעדים שבאפשרותו לנקוט. במקרים מסוימים שולחים את הפוגע לטיפול, עם ויתור סודיות, כדי שנדע שהטיפול קידם אותו במשהו. צעד נוסף הוא שמיידעים את הממונים במקום העבודה - זה במקרים של עבירות קלות של שמירת גבולות. בעבירות של עוון ופשע אנחנו מרחיקים הפוגע מלעבוד בחינוך או בתפקיד רבני לצמיתות", היא מבהירה. "במקום שהפוגעים הפרו את ההגבלות, שם אנחנו יוצאים בפרסום. כל כך הרבה שנים פורום תקנה עובד והפרסומים של פורום תקנה על הפרת הגבלות הם מועטים, כי הרוב המוחלט של הפוגעים מקבלים עליהם את ההגבלות. רק במקרים קיצוניים פורום תקנה חושף את שמו של הפוגע".

למה הגישה שלכם היא שמלכתחילה לא מפרסמים?

"צריך להבין שכאשר הפורום לא חושף את שם הפוגע - הסיבה היא ממש לא להגנה על הפוגע, אלא זו הגנה לא פעם על הנפגעת שחוששת להיפגע מהחשיפה או שלא מעוניינת בכך. יש עוד שיקולים ועוד דרכים לטפל בתופעה של פגיעות מיניות, לא רק על ידי שיימינג לפוגע", היא הודפת את הביקורת המופנית כלפי הפורום, ובכל זאת מחדדת: "לקחנו על עצמנו לבחון כמה היבטים שבהם אנחנו רוצים לחולל שינוי. אחת הסוגיות היא האם ובאילו תנאים לפרסם את שמו של הפוגע בעבירות של עוון ופשע".

הטענה היא שהבושה עברה צד ושהפוגע הוא זה שצריך להתבייש.

"צריך לקחת בחשבון שלא לכל מתלוננת מתאים הפרסום. מדובר במקרים סופר מורכבים ובדיני נפשות של ממש. אנשים אומרים: צריך לפרסם את הפוגע בכל מקרה. זה לא עובד ככה. לא לכולם זה מתאים. לא לכל נפגע יש את הכוח לחשוף שהוא נפגע תקיפה מינית, כל אחד מסיבותיו הוא. מה

יעשה מי שעוד לא בשלה אצלו היכולת הנפשית להיחשף, ושהפצע עוד לא הגליד דיו בשביל להגיש תלונה במשטרה, אבל הוא רוצה לעצור את המשך הפגיעות? לא כולם מסוגלים לעשות את הצעד הזה של הגשת תלונה או של חשיפה פומבית, האם בשל כך נגזר עליהם לשתוק לנצח?" היא שואלת. "עידן המייטו והדרישה הזאת ישר לצאת לתקשורת היא מנותקת. מבחינתנו הפרסום הוא רק אחת מכל האופציות האפשריות. יש ליווי של אנשי טיפול לפוגע, יש הגבלות, יש הודעה למקום העבודה ויש גם פרסום. אנחנו תמיד נשתמש בכלים שיש לנו בהתאם למצב ובהתאם לפגיעה. יש המון שיקולים שגולקחים בחשבון. אי אפשר לפעול על אוטומט. אומרים לנו 'תלכו ישר לתקשורת ולרשתות החברתיות', כמו שדרשה הרבנית מלכה פיוטרקובסקי באותה כתבה. היא שומעת את עצמה? זאת עצת אחיתופל".

למה? "כי היא לא לקחה בחשבון את המצב הנפשי של הנפגעים ועוד אינסוף היבטים. אחת הדרכים היא גם לפרסם, אני לא פוסלת את זה. אני חושבת שלתקשורת יש תפקיד חשוב בהעלאת רמת המודעות, אבל זה בפירוש לא הכלי הראשי אלא רק אחד מהכלים".

אולי פורום תקנה היה נחוץ בזמנו כדי לעורר את השיח ואת המודעות במגזר, והיום בעידן המייטו והמודעות ההולכת וגדלה לפגיעות מיניות הוא כבר פחות רלוונטי?

"למה? לאן ילכו אלה שרוצים להתלונן ולעצור את הפוגע? אנשים הפסיקו להטריד, לפוגע? מה השתנה?" היא מזדעקת. "אם לא היה את פורום תקנה במקרים מסוימים, עד כמה שזה נשמע נורא, אנשים היו ממשיכים לפגוע באין מפריע. גם אם עברו שנים מאז הפגיעה וחלה התיישנות ייתכן שאותו אדם ממשיך לפגוע והסכנה בעינה, ויש צורך קריטי בפורום כדי לעצור את מעשיו. הפורום עוסק במקרים שלולא הוא היו נשארים ללא טיפול וללא מענה".

"לזהות את הפגיעה בשבריר שנייה"

בניגוד אולי למה שמקובל לחשוב, היעד העיקרי של פורום תקנה הוא מניעת הפגיעות מלכתחילה, ולא רק טיפול בתלונות לאחר מעשה. "אנחנו בפורום עוסקים ביעוץ, הדרכה, הכוונה וחינוך בכל מקום שבו אנחנו מתבקשים לעשות כן. בתקופה האחרונה אנחנו מגיעים לצעירי הציונות הדתית כדי לחשוף בפניהם את פעילות הפורום, כדי למנוע שתיקה של שנים, כדי להעלות את המודעות לפגיעות מיניות ביחס מרות וסמכות ולעודד הגשת תלונה במשטרה בזמן אמת, או קרוב אליו ככל האפשר", היא מספרת.

"אני חושבת שבהחלט יש מודעות בציבור הדתי-לאומי - אבל לא מספיק. אני נותנת הרצאות בתחום במערכות חינוך, לסטודנטים, לבנות אולפנה ולבני ישיבות, ואני חושבת שהציבור צמא לזה", היא מציינת. "אחרי כל הרצאה ניגשים אליי צעירים להתיעצות ולשיתוף. אני מאמינה שצריך לחשוף במגזר את הכתובת שפורום תקנה משמש. וזה עוד דבר שקיבלתי על עצמי לעשות כדי שהנפגעים לא יישארו עם הפגיעה לעצמם, וידעו שיש להם כתובת".

בשיחות שלה עם צעירים מתארת גי' הורביץ את תמרורי האזהרה הקיימים לפגיעות מיניות. "אני מבקשת מהם שבינו שהרגע בין להיפגע ללא להיפגע הוא שבריר שנייה".

איך אפשר לזהות פגיעה מתקרבת?

"הדור הצעיר הוא אלוף. הם לא פוחדים לדבר על זה הכי פתוח שאפשר. זה עדיין לא בכל המגזר, אבל יש הרבה יותר פתיחות והרבה יותר מתלוננות שמודעות לזכויות שלהן, ולצערי יש גם פגיעות. ולמה יש פגיעות? אני חושבת שהמתירנות והחשיפה למדיה בימינו היא מסוכנת ופרוצה, במיוחד כשהיא נמצאת בכף ידו של כל אדם, ואנשים מאבדים את הגבולות"

"יש דקויות וניואנסים שאתה יכול להגיד לעצמך דקה לפני - זה לא טוב, אני צריך לברוח מפה. יש את הרגע הזה שאתה מבין שמשוהו לא טוב הולך לקרות. חשוב להקשיב לאינטואיציות ולהקשיב ללב. יש נקודות תורפה שהפוגעים יודעים לנצל וכדאי להכיר אותן. את הכלים האלה אני רוצה לתת, כדי שהילדים שלנו יידעו לזהות את הסכנה".

בחברה הדתית יש שינוי בנושא? יש יותר דיבור? יותר שיח?

"אני חושבת שהדור הצעיר הוא אלוף. הם לא פוחדים לדבר על זה הכי פתוח שאפשר. זה עדיין לא בכל המגזר, אבל יש הרבה יותר פתיחות והרבה יותר מתלוננות שמודעות לזכויות שלהן, ולצערי יש גם פגיעות. ולמה יש פגיעות? אני חושבת שהמתירנות והחשיפה למדיה בימינו היא מסוכנת ופרוצה, במיוחד כשהיא נמצאת על כף ידו של כל אדם, ואנשים מאבדים את הגבולות", היא אומרת. "אני חושבת שכל הורה חייב לדבר על זה עם הילדים שלו, להזהיר, להסביר שכשקורה משהו או כשהם מרגישים שקורה משהו לא נעים, חשוב לשותף את אבא ואמא, את המורה או את היועצת. אל תשאירו את הסיפור אצלכם. יש לכם מחויבות גם כלפי עצמכם וגם כלפי החברה, שהפוגע לא ימשיך לפגוע".

העיסוק היומיומי בפגיעות ובניצול לא מערער את הביטחון והאמון בבני אדם?

"אנחנו צריכים לדעת שבחברה שלנו יש המון דברים טובים ונפלאים, אבל יש בה גם דברים לא טובים, וצריך לא לעצום עיניים ולהתמודד איתם. צריך להתמודד עם הרעה החולה בחברה. וככל שנכין יותר את הילדים שלנו לחיים, הם יוכלו לשמור על עצמם ולהתמודד. וכשאתה מכין את הצעירים ואתה מעניק להם כלים לזהות ולהתמודד, אני מאמינה שרמת הפגיעות תרד".

כשהמשטרה בפנים - הפורום בחוץ

הכוח של פורום תקנה מוגבל. בסוף אין לכם את היכולת לאכוף את ההגבלות שהטלתם על הפוגע. במקרים מסוימים למרות ההגבלות הפוגעים המשיכו להעביר שיעורים כמעט באין מפריע.

"מישהו מבטיח לנו שאחרי שאדם פגע וישב בכלא, הוא לא יחזור לסורו ויעשה את זה למרות שהוא שילם את חובו לחברה? אין לנו משרד חקירות שעוקב אחרי הפוגעים. אנחנו מעדכנים את המערכת ואת המעגלים שסביבו. ואם פרסמנו, אז בוודאי שכל הציבור יודע וצריך להיזהר ומי שהולך לפוגע להתיעצות או לשיעור מתחייב בנפשו".

אבל לא כולם בסביבתו מודעים לסכנה. "מי שפרסמנו בוודאי שיוודעים עליהם, ואחרים יידענו את המערכת וגורמים בקהילה כדי להגן על הציבור".

עזרא שיינברג, שהפרשה שלו פורסמה, יצא מהכלא ופועל בימים אלו להשתלב בקהילה. לא כולם בעיר מזוהים אותו כפוגע. "אתה לא יכול להעביר את הידע לכל העולם ולכל האנשים. מי שחי את המדיה, מי שחי את הקהילה, מודע לסכנה".

איך בכל זאת אפשר להגן על הקהילה מפוגעים?

"יש אנשים שיוודעים על הפגיעה והולכים לפוגע מבחירה. הם מסריבים להאמין. האנשים האלה מתחייבים בנפשם ולוקחים סיכון. אנחנו לא יכולים להגן על כל החברה בצורה הרמטית. אנחנו פועלים בכלים שיש ברשותנו, אבל אין לנו שליטה מלאה".

אתם נתתם הגבלה לרב אלון לעבור הרחק למושב בצפון, ומה עם השמירה על התושבים שם?

"זו טעות רווחת. הרב אלון לא עבר למגדל בגלל פורום תקנה, אלא הוא בחר לעבור לשם מעצמו. זו טעות שהורשרה והגיע הזמן לקעקע אותה. הרב אלון לא קיבל שום הגבלה לעבור דירה. ההגבלות שהוא קיבל הן בתחום הרבנות והחינוך. הוא בחר לעשות לעצמו גלות וזה שהוא עבר לשם והקים קהילה - זה על דעת עצמו. ומי שהולך אליו מתחייב בנפשו, מסכן את עצמו ומסכן את ילדיו".

ולגבי פרשת הרב טאו, מדוע לא זימנתם אותו לבירור?

"נציגי המשפחה של נחמה תאנה פנו אל פורום תקנה והם הזכירו את השם של הרב. אבל אחרי יומיים או שלושה, עוד לפני שהתחיל התהליך, היא כבר פנתה לתקשורת והגישה תלונה במשטרה. ברגע שזה קורה ובן אדם בוחר ללכת למשטרה, שזה אגב מצוין, פורום תקנה נסוג אחורה ואין לו מה לעשות. אנחנו לא מטפלים בתיקים שנחקרים במשטרה. הם בחרו לפעול בדרך הזאת וזה בסדר גמור, ובאותו רגע התלונה ירדה מסדר היום של הפורום. חשוב להדגיש שאנחנו מטפלים בכל פוגע בעל מרות, יהיה מעמדו אשר יהיה. ואם הטיפול בתלונה היה נשאר אצלנו, היינו מזמנים את הרב טאו לבירור".

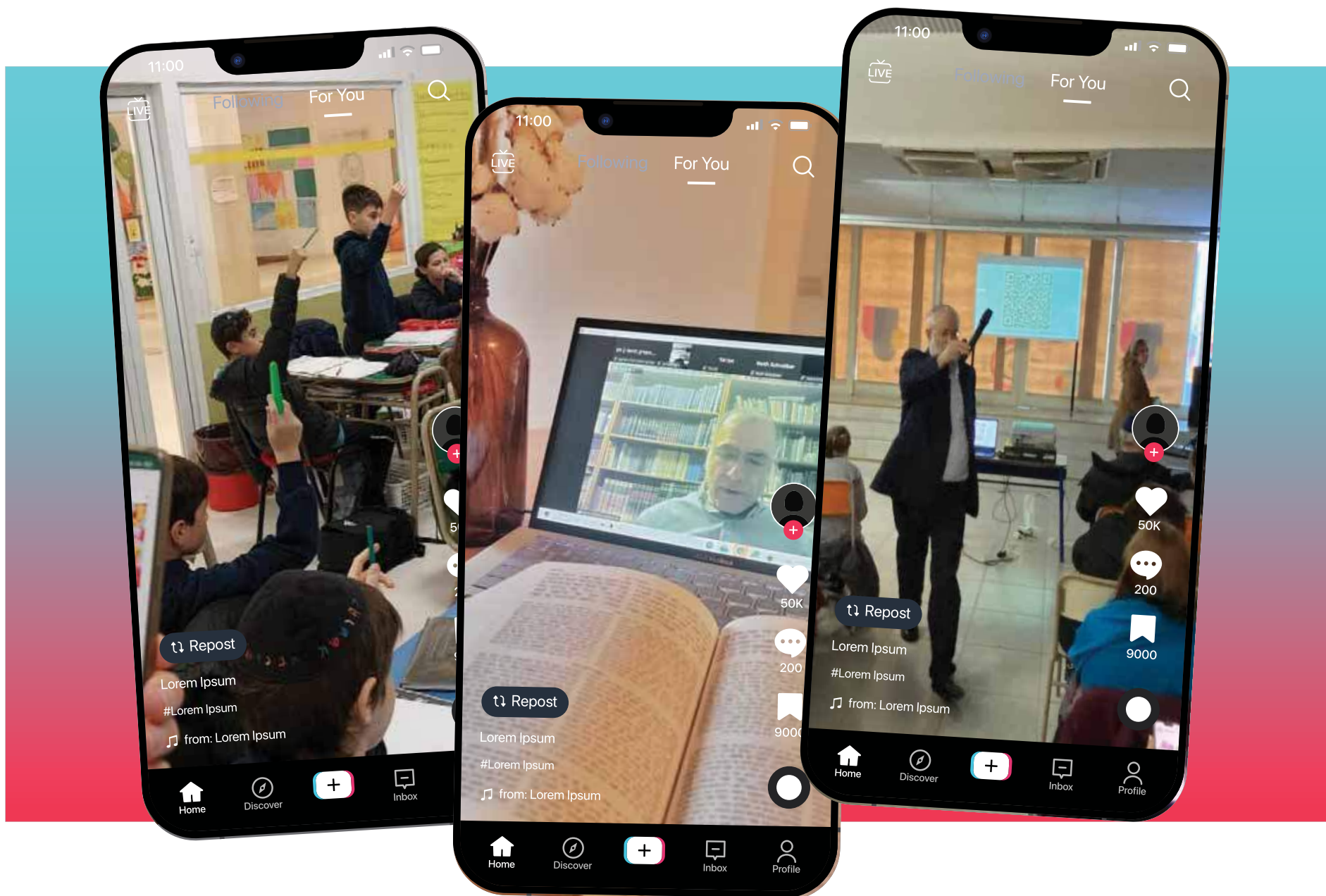
פורום תקנה הוא גוף מבוקר? מי בודק אתכם? איך אתם בודקים שההתנהלות שלכם ראויה ומוסדרת?

"בפורום יושבים רוב מניין ורוב בניין של הציבור הדתי-לאומי - רבנים גדולים, אנשי משפט, חינוך וטיפול מהשורה הראשונה, ובהם הרב יעקב אריאל, הרב יהושע שפירא, הרב יובל שרלו, הרב דוד סתיו, פרופ' ידידיה שטרן, ד"ר לאה ויזל, ד"ר שלומית להמן ועוד. אני מרגישה שאני מוקפת באנשים איכותיים ומוסריים מהשורה הראשונה שפועלים בצורה מקצועית. בפורום נקבע הקוד האתי, נקבעו פרוטוקולים מפורטים להתנהלות מקצועית והם פועלים לפיהם. בהתנדבות מלאה הם מקדישים אלפי שעות למען תיקון עולם. נעשית פה עבודת קודש. הם רואים שליחות במיגור התופעה של פגיעות מיניות ביחס מרות וסמכות".

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

"אין לנו יכולת הרמטית להגן על הציבור, מי שמתקרר לפוגעים מתחייב בנפשו". הרב מוטי אלון

תנ"ך בדור הטיקטוק

המוני המשתתפים בימי העיון המסורתיים בתנ"ך, שהתקיימו זו השנה ה־32 במכללת הרצוג, לצד לילות הקיץ בתנ"ך המתקיימים בשבועות אלו, מוכיחים ללא ספק כי התנ"ך עדיין רלוונטי לימינו. במכללה האקדמית הרצוג, אוטוריטה בתחום התנ"ך, מציגים מגוון דרכי הוראה ללימוד תנ"ך בדור נטול קשב, ואף דרכים להנחלתו לדורות הבאים ברחבי העולם היהודי // **יוסי אשרי**

כן גם מורים משתמשים בו, וגם תלמידים משתמשים בו. זהו אתר ברמה גבוהה מאוד.

חולמי התנ"ך

במכללת הרצוג פיתחו גם אפליקציה ידידותית בשם היינו כחולמים. "מדובר באפליקציה ללימוד תנ"ך לילדים, עם הסיפור של התנ"ך: יהושע, שופטים, שמואל, מלכים, עזרא ונחמיה - 170 פרקים מכניס את עם ישראל לארצו ועד בית שני. האתר בנוי באופן משחקי. הילדים עוברים על פרק כל יום, קוראים את הפרק, שומעים אותו ולומדים אותו, עם המון רלוונטיות ונגישות, חידונים, משחקים וסרטונים. בעצם עיבדו את התורה הגדולה שיש לנו באתר ובכלל, והתאמנו אותה לילדים", מסביר ד"ר רייס. "אתמול הייתי בבית הספר וולפסון בבואנוס איירס - עברנו כיתה כיתה, וראינו איך משתמשים בהיינו כחולמים" בהוראה רגילה בכיתה בספרדית, הוא מתאר בסיפוק. "האפליקציה תורגמה לספרדית בתמיכת משרד התפוצות, ונדהמתי לגלות עד כמה היא

מבאנוס איירס, שבה הוא נמצא במהלך המסע להנחלת הוראת התנ"ך בבתי ספר יהודיים ברחבי העולם. "אני במסע שכל ענייני לספר את סיפור הוראת התנ"ך. התחלתי בארצות הברית, ועכשיו הגעתי לבואנוס איירס. אני עובר בכל בתי הספר בזכות שמואל קורנבליט, דובר ספרדית שגדל בארגנטינה, העובד איתנו במחלקה, שהקים ותרם את אתר התנ"ך לספרדית. הוא מלווה אותנו מבית ספר לבית ספר ומקהילה לקהילה, שם אנחנו מוסרים את תורתנו - גם את התורה, גם את החינוך, גם את הצד האקדמי. "כשמדברים על חינוך, חייבים לדבר גם על חדשנות", הוא קובע. "ב"ה זכינו לחוג ב־2015 את הקמת אתר התנ"ך בשלוש שפות: עברית, אנגלית וספרדית, בזכות שמואל. לאתר הזה נכנסים כ־150 אלף משתמשים בחודש. זה נחשב מכובד מאוד לאתר שכל ענייני הוא רק תנ"ך. יש באתר חומרים על כל פרקי התנ"ך, מסוגים שונים: מאמרים, שיעורים קצרים וארוכים, סרטים, מפות, סרטונים והמון חומרי עזר. האתר מכוון למבוגרים - לאנשים אוהבי ויודעי תנ"ך, אבל אנחנו יודעים להגיד שבימי החופשה, המספרים יורדים כמעט למחצית. אם

מי שעומד מאחורי מהפכת הדיגיטל התנ"כית הוא ד"ר שוקי רייס, ראש החוג לתנ"ך וראש מיזם התנ"ך במכללה האקדמית הרצוג, שמופקד מבחינה אקדמית וחינוכית על הכשרת מורים לתנ"ך בישראל. "אני אוהב מאוד את הסלוגן שהרב יהודה ברנדס הטביע: 'אח"ת שאלתי' - ראשי תיבות של אקדמיה, חינוך ותורה. בתוך המשולש הזה אנחנו מעדיפים להתחיל עם התורה, שהיא התשתית הרוחנית של לימוד התנ"ך, לאחר מכן חינוך, חינוך ללימוד ולחיבור לתנ"ך, ולבסוף אנו מתמקדים גם באקדמיה, אולם איננו מתפשרים על אף אחת מהצלעות", הוא פותח. "החוג לתנ"ך ומיזם התנ"ך מבקשים להגיע לכל העולם היהודי, גם לאנשים שאינם מורים, ולא רק לילדים - לאנשים מכל הארץ ומכל העולם. את כולם אנחנו מלמדים תורה. לצד זאת, אנחנו בהחלט גאים גם בצד האקדמי שלנו. כל המרצים שלנו מנהלים שיח ערני עם עולם המחקר. ובעוד לחינוך, אנחנו רואים את תפקידנו לחנך את ילדי ישראל והעולם היהודי, בין השאר בעזרת הסטודנטים שלנו מהארץ ומהעולם". כשהוא אומר "מהעולם", ד"ר רייס מחייך חיוך רחב. את הריאיון אנחנו מקיימים בשיחה טרנסאטלנטית

והר מ־5,000 איש ואישה פקדו השבוע את ימי העיון בתנ"ך של המכללה האקדמית הרצוג, שהתקיימו באלון שבות. היו אלה ארבעה ימים רצופים של חוויות לימוד תנ"ך עיוניות ומעמיקה. בזכות האפשרות להשתתף בשיעורים בצורה מקוונת, קהל השומעים התרחב באופי משתתפים מרחבי הארץ, מרחוק ומעבר לים, והועברו שיעורים בארבע שפות: עברית, אנגלית, צרפתית וספרדית. כנס ימי העיון בתנ"ך, שהתקיים זו השנה ה־32 ברציפות, הוא אירוע שיא שמעיד על קומה נוספת במהפכת התנ"ך שבונים במכללה האקדמית הרצוג לאורך כל השנה זה שנים, במטרה לטפח ולשמר את אהבת התנ"ך ואת לימודו והנחלתו לדור הבא. אלפי המשתתפים מוכיחים שהתנ"ך חי ובעט ושאינו חיבור נפלא ממנו על אף אתגרי הזמן והדור. לא מעט מכל אלה מתאפשר בזכות כלים שימושיים להוראת התנ"ך ב־2023, ובאמצעות מגוון דרכים יצירתיות ומתקדמות לשימוש בטכנולוגיה לטובת שיפור ההוראה.

שימושית. אנחנו בנינו אותה כאמצעי תומך בלמידה, אך פתאום ראינו שזה נכנס בדלת הראשית. מנהלת בית הספר וולפסון אמרה שבשנים האחרונות היה להם קשה מאוד ללמוד נביא, כי זה לא עניין את הילדים, ופתאום דרך האפליקציה הזאת, זה נפתח להם מחדש".

או איך בעצם מלמדים היום תנ"ך?

"עם הרבה חרשנות, סרטים, סרטונים וחומרים קצרים. כלי עזר נוסף שאנחנו עובדים עליו הרבה שנים הוא הלימוד דרך מפות. מפה היא כלי חשוב מאוד מאוד. בכלל, מכללת הרצוג עוסקת כבר חמישים שנה בתנ"ך בשטח - לוקחים את התנ"ך, מטיילים עם התנ"ך, ורואים את המקומות שבהם הדברים התרחשו, וגם מטיילים דרך גוגל. יש לנו אתר מפות מדעים. נמצאים בו כל המקומות של התנ"ך בארץ וגם מחוץ לארץ, גם שושן הבירה ומצרים הקדומה. אפשר לטייל ולראות את הדברים בשטח.

"בפרויקט החדש אנחנו אפילו עולים קומה, ובנינו מיזם שעניינו לספר סיפורים על גבי מפה דיגיטלית וירטואלית. הפיילוט כולל ירידה למצרים הקדומה - מטיילים בתוך מצרים לאורך הנילוס. רואים את האופן שבו רעמסס רוצה לספר על עצמו: מגלומניות, איש ענק, שווה לאלים, אכזרי, וכל מה שאנחנו מכירים מהתורה. אחר כך הולכים לראות את הפירמידות, ושואלים את השאלה: מי בנה אותן? ומגלים שהן בעצם נבנו הרבה שנים לפני ישראל. מה שהגננת ציירה לנו תמיד, זה לא מדויק. אנחנו רוצים שילדים ילמדו ויחקרו. בסוף בוחרים את המסלול לצאת ממצרים. הם רואים את המסלול על המפה, באופן חזוייתי. הפיתוח הוא משמעותי, והפרויקט הזה נגמר כשרואים אנשים יוצאים ממצרים. אתה ממש רואה אותם בתלת ממד - ילדים, אנשים, נשים, בעלי חיים - מהלכים על המפה. תדמיין לעצמך את היוצאים ממצרים. התפקיד שלנו בעזרת ה', לצד התפתחות התוכנית כולה, הוא לבנות מבחר סיפורים תנ"כיים קלאסיים ולהמחיש אותם היטב גם על המפה".

הסיפור שלי ושלך

זווית נוספת להשפעה התנ"כית של מכללת הרצוג מעניקה ד"ר אורית לסר, מנהלת התוכנית להכשרת מורים להוראת תנ"ך 'תנ"ך זה הסיפור שלנו'. "התוכנית שאני מנהלת היום היא תוכנית לימודים שאנחנו כותבים כרגע לקהילות בתפוצות. כלומר אנחנו כותבים אותה בעברית, אבל אנחנו לא מוציאים אותה בגרסה בעברית, אלא אנחנו מתרגמים אותה לשלוש שפות: צרפתית, ספרדית ואנגלית. המיזם הזה הוא מיזם של משרד התפוצות, שהמטרה שלו היא בעצם סיוע לבתי ספר יהודיים בתפוצות, ומכללת הרצוג היא הגוף המבצע של התוכנית".

התוכנית למורים כוללת יחידות הוראה מוכנות, לצד מרכיבים מודולריים, ומורה יכול לבחור מתוכם ולהחליט: אני רוצה ללמד את השיעור בצורה כזאת או בצורה אחרת. הרעיונות הם קודם כול רעיונות של פדגוגיה חדישנית, במובן שהלמידה לא בהכרח פרונטלית. "התוכנית מכוונת יותר ללמידה עצמאית וללמידה שיתופית בין התלמידים, דברים שהם חזוייתיים הרבה יותר", היא מסבירה. "הרעיון הוא לנסות לקחת את כל הפרקטיקות

ד"ר שוקי רייס, ראש החוג לתנ"ך וראש מיזם התנ"ך במכללה האקדמית הרצוג: "האפליקציה תורגמה על ידי משרד התפוצות לספרדית, ונדהמתי לגלות עד כמה היא שימושית. אנחנו בנינו אותה כאמצעי תומך בלמידה, אך פתאום ראינו שזה נכנס בדלת הראשית"

צילום: יסכה אומנוניים

ד"ר אורית לסר, מנהלת התוכנית 'תנ"ך זה הסיפור שלנו' להכשרת מורים להוראת תנ"ך: "שיטת לימוד התנ"ך שפותחה אצלנו רואה את התנ"ך כמכונן זהות, כמשהו שצריך להרגיש שייכות אליו, שתלמיד ירגיש שהסיפור הזה הוא לא רק סיפור תנ"כי, אלא גם סיפור שמספר עליו"

ד"ר יושי פרגון, מומחה לתנ"ך ומרצה במכללת הרצוג: "כשיש מזיגה יוצאת דופן בציבור שלנו, גם חוויה תורנית עמוקה של ללמוד תורה בתחושה של רצינות וגם הרחבת דעת - היא נותנת לימי העיון את העוצמה הכפולה שלהם"

צילום: נתנאל בן טן

החדשנות שיש בהוראה, ולהחיל אותן גם על לימודי התנ"ך. הרבה פעמים בלימודי תנ"ך ממשיכים ללמוד בצורה מסורתית ובצורה פרונטלית, כדי להיצמד לטקסט ולפרשנות, ולא להכניס דברים יצירתיים וחזוייתיים. אבל אנחנו מרגישים שכאן, בנקודה הזאת, יש לנו מה לתרום, בראייה שלימוד התנ"ך חייב להיות מחובר לחוויה, לזהות ולריאליה של התנ"ך".

כהמחשה לדבריה מתארת לסר כי במקום שמורה יפתח את הפרק ויגיד: בואו נקרא, ואחר כך נסביר מילה במילה, מתחילים את השיעור קודם כול עם דיון או עם הצגת דמות כלשהי. "אנחנו נספר את הסיפור של מה קורה לדמות הזאת, עוד לפני שנגישים לטקסט. ניתן לילדים גם קצת להתנסות לבד ביחידה דיגיטלית; לעשות איזושהי עבודה בקבוצות, שבה הם למשל ידברו על נושא של מנהיגות, ואחר כך אנחנו נלמד את הסיפור בתורה על מינויו של משה. או למשל נדבר על גזרות פרעה, וניתן לכל הקבוצה ללמוד על דמות אחת מתוך הסיפור שהיא דמות שקמה והתמרדה נגד הגזרות האלה - לדוגמה המיילדות, אימו של משה, בת פרעה. כל קבוצה תלמד על הדמות, תכין כרטיסיית דמות, ואחר כך היא תלמד את הקבוצות האחרות על הדמות שלה. זה גם סוג של פרקטיקה שהיא הרבה יותר אינטראקטיבית וחזוייתית". כל זאת כחלק ממטרת העל של מכללת הרצוג להנגיש את לימודי התנ"ך. "שיטת לימוד התנ"ך שפותחה אצלנו רואה את התנ"ך כמכונן זהות, כמשהו שצריך להרגיש שייכות אליו, שתלמיד ירגיש שהסיפור הזה הוא לא רק סיפור תנ"כי, אלא גם סיפור שמספר עליו, על העם שלו, על השייכות שלו לעם. לכן הדברים נוגעים הרבה יותר ברובד המשמעות של הטקסט, של החוויה הסיפורית שהיא חזקה בתוכנית. אנחנו קוראים לתוכנית: תנ"ך זה הסיפור שלנו. זה עובד על כפל משמעות - אנחנו גם מספרים את הסיפור כסיפור, ומשתמשים באמצעים של הוראת סיפור, וגם זה הסיפור שלנו, כי באמת זה לא

משהו שהיה וקרה ונגמר, אלא סיפור מתמשך, ואנחנו חלק ממנו. בפרט כשאנחנו רואים את תלמידי התפוצות לנגד עינינו, אז הצורך לחבר אותם לסיפור של העם היהודי הוא חזק וחשוב. אנחנו רוצים לנער את לימודי התנ"ך מהמקום היבש שלהם, שלא יהיה לימוד מתוך הכרח, אלא להציג טקסט מדבר, מעניין, רלוונטי, שכל תלמיד יכול למצוא בו את עצמו".

תנ"ך יומם ולילה

לצד ימי העיון בתנ"ך, בשנים האחרונות יזמו בהרצוג גם את לילות התנ"ך, המיועדים לצעירים ולצעירים ברוחם. אחד ממרצי הכנס הוא ד"ר יושי פרגון, מומחה לתנ"ך ומרצה לתנ"ך במכללת הרצוג בשגרה. "אחד החסרונות שיש בימי העיון הוא שהמיקום רחוק, ולכן על המשתתפים להגיע ליום שלם. אף אחד לא מגיע בשביל שיעור או שניים. מטבע הדברים זה מתאים למי שיש לו זמן פנוי בבקרים, אוכלוסייה מבוגרת יותר", הוא מסביר. "בלילות התנ"ך, האוכלוסייה הרבה הרבה יותר צעירה, כי הם מתקיימים במרכז העיר ירושלים, ואפשר לבוא לשעתיים ולשמוע שני שיעורים שלא נופלים ברמתם מאלה שאפשר לשמוע בימי העיון. לא פעם אני פוגש סטודנטים שלי ממהלך השנה שבוחרים לבוא ולשמוע שיעורים בקיץ".

יש הצפה עצומה של ידע בעולם ופודקאסטים בכל נושא. למה דווקא תנ"ך?

"בציבור הדתי-לאומי, לתנ"ך יש חשיבות שהיא אפילו גדולה יותר מאשר במקומות אחרים בישראל, כי מצד אחד בעולם החרדי לימוד תנ"ך, בטח דרך הפשט, הוא לא ממש לימוד תורה. לא בכל ישיבה חרדית תמצא בכלל תנ"ך מונח על המדפים. ובעולם החילוני, הרבה אנשים מתעניינים בתנ"ך, אבל הם לא תופסים את זה כלימוד תורה אלא כידע כללי. בנושא הזה יש

מזיגה יוצאת דופן בציבור שלנו, שבו זה יושב על שתי משבצות בו זמנית: גם חוויה תורנית עמוקה של ללמוד תורה בתחושה של רצינות, משהו שברך כלל לא יוצא לך בשיעורים של בית כנסת, וגם הרחבת דעת - ידע נפגש עם מקורות שלא הכרת, אפילו סוגי טקסטים שלא הכרת, שגם זה מעניין מאוד מאוד את החבר'ה שלנו. יכול להיות שהמזיגה של שני הדברים האלה ביחד נותנת לימי העיון את העוצמה הכפולה שלהם".

בלילות התנ"ך, המתקיימים לאורך שלושת השבועות, עוסק ד"ר פרגון בנושא נפין, עם נגיעה למתחים ולשסעים שיש בחברה הישראלית: המלוכה במקרא. "בשיעורי אני מנסה לבחון את השאלה: מה היחס של המקרא לרעיון של שלטון מלוכני? האם יש בכלל יחס אחד, או שהיחס משתנה לאורך הזמנים והמקומות? האם היחס הוא חיובי או שלילי? מה מטריד את התנ"ך כשהעם רוצים למנות מלך? כי הרי אנחנו יודעים שה' מסתייג ושישמואל מסתייג, אבל מה הגורמים להסתייגות?", הוא מקשה. "אם נבין מה גורם להם להסתייג, אז נבין אילו פחדים מפני כוח ושלטון אמורים אולי להטריד גם אותנו, ואיך פותרים את הבעיות האלה - האם בכלל יצליחו? האם המלוכה הצליחה להתמודד עם הסכנות שהיו? בחשבון הסופי, היא נכשלה. צריך לציין שהיום כבר אין לנו מלוכה. זה המצב לאורך 2,600 השנים האחרונות בערך. אז למה אין מלוכה? המלוכה אמורה לחזור? איך היא אמורה לחזור? כל אלה הן שאלות שמצד אחד הן מקראיות פרופר. השאלה איך מסתדרים עם חוק מלך ויחס עוין למלוכה בה בעת, היא שאלה לגמרי מקראית. אבל כשאתה לוקח בחשבון שבין השאר, אחד ממקורות ההשפעה החשובים שיש להוגים פוליטיים אמריקניים מהמאה ה־18 למשל הוא ספר דברים ויחס המקראי למלוכה, אז פתאום אתה מבין שאומנם מדובר בשאלה מקראית פרופר, אבל יש לה רלוונטיות לימינו".

צילום: מרים פייגא בונימוביץ

אביעד גזבר

38

נשוי לשירה ואב לשישה

תושב עלי

יזם עסקי ומנהל ישיבת 'עוז ואמונה' בדרום תל אביב

התחלה // נולד בקריית החינוך שעלבים. "אבא שלי היה שם אברך". בגיל שלוש עבר עם משפחתו לכפר הנוער נווה מיכאל בפרדס חנה, ובגיל שבע הם עברו פעם נוספת, הפעם לאלקנה. "שם גדלתי. יש באלקנה אווירה של מצוינות בכל התחומים".

אבא // שמואל גזבר (62), ניהל שנים רבות את בית הספר באלקנה ולאחר מכן את האולפנה של הרב גרוסמן במגדל העמק. כיום לקראת פנסיה.

אמא // שרית גזבר (58), שנים רבות עבדה כמדריכת מורים. כעת בפנסיה.

לימודים תחת אש // בית הספר היסודי באלקנה ולאחר מכן במכינה של המדרשייה בכפר סבא. בכיתה ט' הלך ללמוד בישיבה התיכונית המוזיקלית 'כינור דוד' בעטרת. "הייתי מחזור ב'. למדתי שם בתקופה של תחילת האינתיפאדה השנייה. כל שבוע היה פיגוע תורן עם מורה פצוע או אחד מבני משפחה של מורה. כשהייתי בכיתה י"א ראש הישיבה קיבל כדור בבטן ונעלם לשיוקם למשך חצי שנה".

מנגן // "בכיתה ב' התחלתי לנגן בחלילית, אחרי שנתיים עברתי לקלרינט והוא הפך לכלי הראשי שלי לאורך זמן. בישיבת כינור דוד המוזיקה הייתה המרכז, לצד הבגרויות בשאר המקצועות כמובן. היינו ברמה מוזיקלית גבוהה מאוד, עשינו 10 יחידות בגרות במוזיקה. בכיתה י"ב כבר נסענו לסיבוב הופעות בניו יורק".

מעטרת לעטרת // לאחר סיום כיתה י"ב עלה לירושלים אל ישיבת עטרת כהנים של הרב שלמה אבינר ברובע המוסלמי. "חיפשתי לראות מה זה גדול דור שכל כולו תורה, עשייה וענווה. לצד הקדושה של ירושלים, זה היה המקום".

ממלכתי בווער // בסוף שיעור ב' התגייס לסיירת גבעתי. "הייתי בצעדת ההמונים בכפר מימון, משם נסעתי ללשכת הגיוס. התערבב בי הכול, הממלכתיות והדם הבווער. בשבוע החמישי של הטיירונית לקחו אותנו לחפש תחמושת נטושה בנצרים. אחד החברים בטירונית, שגורש מכפר דרום, נעלם יום אחד. התברר שהמג"ד הכה את אמא שלו, אז הוא ערק. השתדלנו להיות ילדים טובים ולתת הכול".

על מדים // שירת בפלס"ד גבעתי במשך חמש שנים. "הייתי מפק"ץ לוחמים במבצע עופרת יצוקה, ולחמתי במבצעים נוספים. חברים נפלו לידי בקרב. היינו נכנסים לעזה למשך שבוע ויוצאים". השתחרר מצה"ל בדרגת סגן.

החצי השני // במהלך השירות הצבאי התחתן עם שירה. "חברה משותפת מבני עקיבא הכירה בינינו. ברגע שראיתי אותה ידעתי שהיא תהיה אשתי. שירה היא העוגן של החיים ושל הבית. ממנה הכול מתחיל, היא נותנת לי את האפשרות לצאת וליצור, תומכת ומעצימה את כל הדברים שיש ושהיו מתוך אהבה והערכה גדולה". הוזג הצעיר קבע את משכנו בשכונת נווה שיר בעלי, ואף היה הראשון לבנות בה בית קבע.

טרמפיסט מוזיקלי // לאחר השחרור הלך ללמוד כלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת אריאל. "שאלתי מה עושים כדי להתפרנס בינתיים. ענו לי שהולכים למלצר. אחרי שעתיים במסעדה בתל אביב ברחתי משם. ואז נזכרתי בכישורים המוזיקליים שלי והתחלתי ללמד נגינה. הסתובבתי בטורמפים בין הבתים של

עם איתי יעקב. "אני לא בוחר בעסקים בגלל הכסף שיש בהם, אלא בגלל הערך הלאומי הנוסף שטמון בהם. הגענו למסקנה שצריך להפסיק לשבת על הגבעות למעלה. ציר 60 הוא שלנו, לא הגיוני שלכל הערבים יש בו עסקים ואנחנו רק מתכנסים בתוך היישובים. החלטנו לפתוח במתחם תחנת הדלק את חומוס אליהו, שפועל במקום כבר קרוב לשנתיים".

חששות // "הכול, כולל הכול, נלקח בחשבון. באנו למח"ט בנימין, לקוח קבוע אצלנו, ואמרנו לו שכדאי לשים עמדה במקום. הוא ענה לנו שכבר עשרים שנה אין כלום על הכביש. פסטורליה שאין כדוגמתה. זה גם בלתי חוקי לא לאפשר לרכב פלשתיני לתדלק במקום. אם נשים עמדה - היא רק תמשוך אש".

פיגוע בשידור חי // הפסטורליה נמשכה תקופה ארוכה, עד שלפני כחודש שני מחבלים הגיעו למקום, פתחו באש, רצחו ארבעה יהודים ופצעו נוספים. "הייתי במילואים. אחרי כמה שעות של חוסר זמינות בשל דיונים ואירועים, פתחתי את המצלמות של העסק ופתאום ראיתי את הפיגוע מתרחש לי מול העיניים בשידור חי. מיד הזעקתי את כוחות

השבעה נישגתי למוסדות בני דוד בעלי והצעתי להם לקחת אחריות על הישיבה שלו. אחרי שנה התבקשתי לקחת על עצמי את ניהול הישיבה ומאז אני שם".

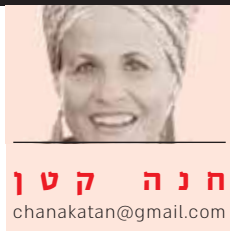
שומרי השכונה // "הישיבה היא ריכוז של לומדי תורה ולוחמי על שהופכים את דרום תל אביב. עד לפני כמה שנים אנשים מהשכונה היו מתים מרעב ומקור, בשלוש השנים האחרונות זה לא קורה. מיפינו את השכונה, אין אנשים בלי חשמל או אוכל. הישיבה היא אבן יסוד בתוך השכונה. כשהגענו, היו בתי כנסת שהפכו למאורות סמים או גרוע מכך. כיום אין אף הקדש נטוש. הבחורים שומרים על השכונה מעצם היותם במקום. ברגע שהטלנו עליהם את המשימה, הם התחסנו בצורה שאי אפשר לתאר. הם נבנים בצורה מדהימה ומבצעים את המשימה על הצד הטוב ביותר. יש המון כבוד והערכה כלפיהם גם מהאנשים הכי נמוכים. אם הרב אחיעד היה חי היום, הוא היה רואה שהישיבה פורחת ועובר למשימה הבאה".

ציר 60 עסקי // במקביל לניהול הישיבה קנה את הפיצרייה בעלי ופתח עוד עסקים, ביניהם סניף 'חומוס אליהו' בתחנת הדלק בעלי, בשותפות

התלמידים באזור ופרסמתי בעלונים מקומיים".

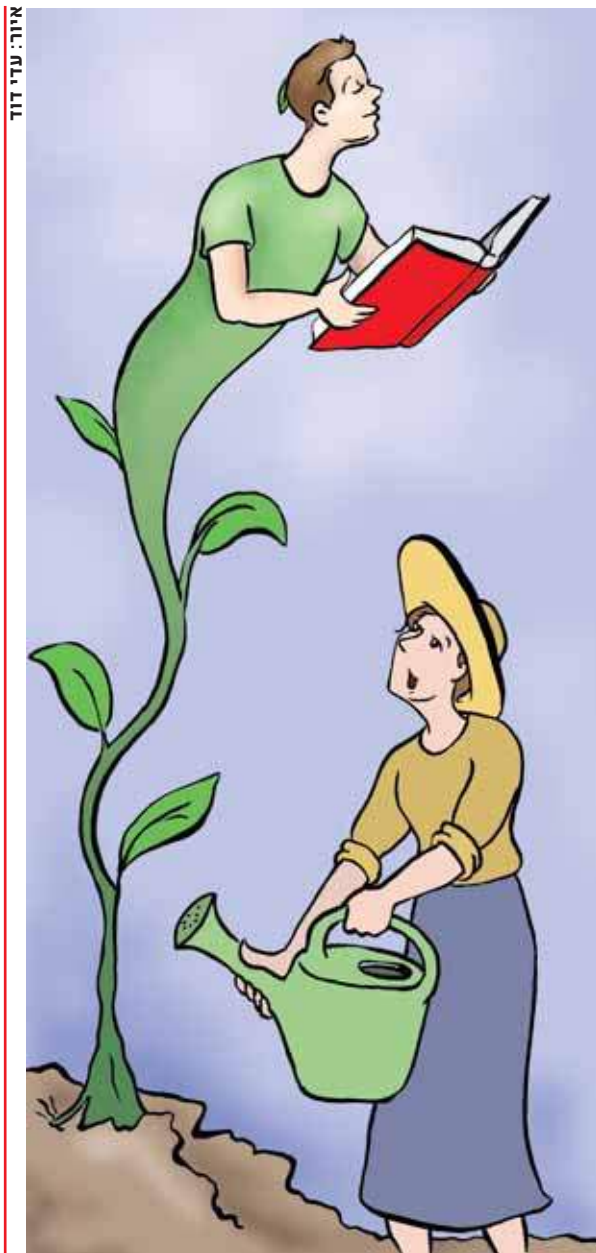
מנגינות // עם הזמן זיהה את הביקוש הגדול ופתח את 'מנגינות' - רשת בתי ספר למוזיקה, שבשיאה מנתה 34 סניפים ברחבי הארץ. "בתוך ארבע שנים הגענו ל־150 מורים ויותר מאלף תלמידים. עברתי יישוב יישוב, בניתי חדר מוזיקה והבאתי מורים מקצועיים. במקביל פתחתי להקת חתונות שנקראה גם היא 'מנגינות'. אחרי שש שנים מכרתי אותה ועברתי הלאה". בית הספר למוזיקה פעל תשע שנים, עד שהגיעה הקורונה וטרפה את הקלפים. מאז הקורונה פועל בית הספר בעיקר בפתח תקווה. "בין לבין הקמתי עוד עסקים ומכרתי אותם אחרי תקופה. יש אצלי את הסקרנות הנדרשת כדי לפתוח עסקים, אבל אני לא אוהב לנהל אותם".

עוז ואמונה // באחת השבתות הגיע לבית הכנסת בשכונה בעלי הרב אחיעד אטינגר, שעבר אליה מנווה שאנן בתל אביב, בה הקים את ישיבת 'עוז ואמונה'. "התאהבתי בו, ראיתי אדם צנוע בקטע אחר. איש מעשה שמחפש לעשות טוב לעם ישראל בדברים הכי רציניים. זכינו שהוא יהיה הרב של השכונה. אחרי כמעט שנתיים הוא נרצח בפיגוע בצומת אריאל בדרכו אל הישיבה. במהלך

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

אל תסתכלו בקנקן

איור: עדי דוד

לקרוא השבוע הוא למעשה דרשה ארוכה של משה רבנו שנאמרה לעם ישראל בתחנה הסופית שלהם, "בערבות מואב על ירדן יריחו". מפה אנחנו לומדים כמה כללים חשובים על חינוך ותוכחה. ידוע שלא משוחחים עם אדם על דברים מהותיים השנויים במחלוקת כאשר הוא רעב או קר לו או שהוא עייף. בצרפתית זה מוצלח יותר - לא דנים דיונים כאשר לצד השני יש את שלושת ה-f - faim, froid, fatigue, וכדאי להמתין לזמן המתאים - רצוי בסוף חייו של המוכיח. לכן חיכה משה רבנו לשנת הארבעים כדי להוכיח את העם, כי אז רבו הסיכויים שהתוכחה תתקבל. הנוגדנים הטבעיים לקבלת תוכחה מאדם אחר מתמעטים והולכים כאשר יש היכרות ארוכה שיש בה הרבה סובלנות ואמון, אחרי שעברנו תהליך ביחד. וכאשר האדם הזה רגלו האחת כבר בשמיים ועוד מעט הוא עובר לעולם שכולו טוב, התוכחה תתקבל על הלב. זה נכון גם בימינו. צריך לשקול היטב מתי מגיע הזמן המתאים כדי להוכיח, ולפעמים כדאי אפילו לוותר על התוכחה אם ייתכן שהיא תהיה בזמן לא מתאים, כי אז הנוק שבה יעלה בהרבה על התועלת הצפויה.

משה רבנו מוכיח את העם על חוסר נאמנות, וכל זה לנוכח הניסים הגלויים שראה יום אחר יום. לפעמים אפשר להישאר נדהם - איך ייתכן שאבותינו מרדו במשה רבנו כאשר הוא זה שהביא את המצרים את עשר המכות והוא זה שקרע להם את הים והולכים במדבר? אבל האמת היא שגם בתוך ביתנו פנימה אנחנו רואים תופעות דומות. ההורים נותנים את נשמתם בשביל ילד שעלול להיות כפוי טובה ולצער אותם לאורך ימים ושנים. אבל צריך לקחת את הזמן. זמן לבנות אמון, זמן לגדול. והאמת היא שאם אנחנו מסתכלים במראה אנחנו יכולים לשאול שאלה זו גם את עצמנו: הקמת המדינה, ראשית צמיחת גאולתנו, קיבוץ הגלויות והקמת עולם התורה שהיה חרב והרוס אחר השואה - כל אלו הם ניסים גלויים, ובכל זאת לא תמיד מכיר בעל הגס בניסו. כאן כן היום.

הנושרים שהתקשו על ברכון. וכמה קשה להכיר באמת משהו רק ממבט חיצוני ושטחי. פעם הייתי בסעודת שבע ברכות לזוג צעיר מידידי, והמארח ביקש מאחד הנוכחים, שהתברר שהוא שכן מהבניין, לפצוח בקטע חזנות. הוא הציג אותו כחזן המפורסם פלוני, ומיותר לומר שמעולם לא שמעתי את שמו. השכן, צעיר עם זקן מדובלל, כחכם בגרוננו ופתח בקטע חזנות שהיה מאוד לא לטעמי וגם לא לטעמם של רוב המשתתפים ונראה ממש מגוחך בסיטואציה, ואני בליבי נדתי והצטערתי על ההתעללות שעובר השכן. הוא נראה בעיניי פשוט בודד ומסכן על גבול המגוחך. אולם לאחר זמן נפל לידי גזיר עיתון שבו התראיין אותו שכן, והתברר שהוא באמת חזן עולמי ובמקביל גם איש עסקים מוצלח ואמיד. כמה המבט הראשון עלול להטעות.

וכך גם מהעבר השני. לפני שנים, במהלך תורנות מרפאה ארוכה בבני ברק, ירדתי לאכול משהו בין מטופלת למטופלת במסעדה הקטנה שבקניון הרחוב. בסמוך אליי ישבו סביב לשולחן קטן שלושה חברים שלי מראים וגם לפי סגנון דיבורם היו "נושרים" קלאסיים, לא כאלו שמקפידים על קלה כחמורה. והנה כאשר סיימו לאכול הם ממש כעסו על בעל המסעדה שלא הגיש להם ברכונים לברכת המזון. מה, הם לא יהודים? עם ישראל - עם קדוש. ●

ומה עם חבריהם שחיים איתנו עד מאה ועשרים? כמה מתוכם הם כאלה, למרות שלעיתים הם נראים כחות צדיקים, ויש בתוכם נשמה גבוהה? מלאך המוות לא בוחר את קורבנותיו דווקא מהחריגים המיוחדים באמונתם. אין ספק שמתחת להרבה כיפות קטנות מסתתרת אמונה גדולה ועמוקה ויראת שמיים שלמה

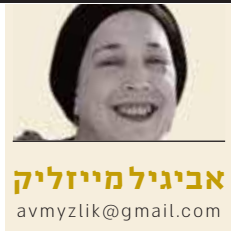
שני צדיקים נסתרים. לפני שנים, באחת מהחתונות שלנו, פגשתי מלצר חרדי צעיר. הכרתי את אמו, אישה צדיקה ורבת פעלים. היא סיפרה לי בבושה שהבן הזה לא ממש מתיישר עם אורח החיים שלהם. אבל אני פגשתי בחור אחר. הוא היה אדיב, חייכן, חרוץ, וגם ירא שמיים. הוא הקפיד לפרט באוזני השואלים מה כשרותו של כל מאכל, לפני שהוציא את המנות הוא שאל אם מתאים להגיש אותן עכשיו או שנחכה לסוף הריקוד. בקיצור, מענטש אמיתי. חבל כל כך שאמא שלו לא ראתה אז את הבחור שאני זכיתי לראות.

שני בחורי חמד נפלו לאחרונה על הגנת עם והארץ, האחד מהיישוב בית אל והאחר מקיבוץ מירב שבגליל. לשניהם, כך מתברר לאחר מותם, להפתעת חלק ניכר מחבריהם וקרוביהם, היה עולם פנימי-אמוני עשיר במיוחד. בין השאר הם דיברו עם חברים קרובים וכתבו לעצמם מחשבות והרהורים על קדושת העם והארץ ועל מצוות קידוש השם ועל האמונה העמוקה שלהם בריבונות של עולם. ולא מדובר כאן בשיטת "אחרי מות קדושים אמור", שדווקא אחרי המוות הנורא נזכרים פתאום בכל מיני עובדות שלא היו ידועות בחיים וספק אם הן נכונות. כאן התגלה לרבים מה שהיה ידוע לבודדים, והתברר שמדובר לא רק בלוחמים עזי נפש בוגרי ישיבות ומכינות אלא גם באנשי אמונה ותורה במלוא מובן המילה.

ומה עם חבריהם שחיים איתנו עד מאה ועשרים? כמה מתוכם הם כאלה, למרות שלעיתים הם נראים כחות צדיקים, ויש בתוכם נשמה גבוהה? מלאך המוות לא בוחר את קורבנותיו דווקא מהחריגים המיוחדים באמונתם. אין ספק שמתחת להרבה כיפות קטנות מסתתרת אמונה גדולה ועמוקה ויראת שמיים שלמה. כיום הציונות הדתית היא האליטה המשרתת. היא החליפה את האליטה המשרתת הקודמת, שרובה הגיעה מהקיבוצים ומהמושבים, מה שכונה אז ההתיישבות העובדת. דור הכיפות הסרוגות הוא כיום כ-12 אחוזים מאזרחי המדינה, אבל ביחידות הלוחמות, בסיירות, בגולני ובגבעתי הוא כ-50 אחוזים. בני הציונות הדתית הם כ-40 אחוזים מפרחי הקצונה הקריביים, וזהו גם שיעורם בקרב הנופלים.

המחנכים הכי דגולים. חינוך הוא דבר מסובך ומורכב ולפעמים מתסכל. המחנך רוצה לראות תוצאות, אבל לפעמים הסוד הוא בגישה המאפשרת למתחנך לבנות את עצמו, לגדול. צריך לתת לו את הזמן ולבטוח בו, זמן לבנות אמון בלי תנאים ועם המון סבלנות. החיים מרגילים אותנו לתוצאות מיידיות, בכל תחום. זה נכון בעולם הרפואה, הספורט, המדע, הכלכלה ועוד. במקצוע שלי אני רגילה לתוצאות מיידיות יחסית. את מבצעת ניתוח קיסרי ושולפת תינוק מדהים. את נותנת נוזלים בווריד וההיריונית המיובשת מתאוששת. את נותנת תרופה לאיחור הביוץ וההיריון חיש מגיע בסייעתא דשמיא. אבל בעולמות של נפש צריך הרבה סבלנות. "שלה לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו". ולא צריך לפחד מדרך ארוכה. אנחנו צריכים להבין שמדובר בתהליך וללמוד הרבה ענווה. והאמת היא שזה מצמיח גם אותנו. הילדים הכי מאתגרים הם המחנכים הכי דגולים של הוריהם. אבל בשביל זה צריך לראות את מי שמולנו באמת, ולא את ההשתקפות שלנו דרכו.

מתי הזמן להוכיח? ספר דברים שאנחנו מתחילים

אביגיל מייזליק
avmyzlik@gmail.com

גלאט כושר

מעשה באופני כושר, התבודדות ואישה מהזרם הליטאי, שהפכו יחד לסיפור משנה חיים שסופו מאושר ובלתי צפוי

חיבור קלאסי בין סלמון לנודלס

נודלס עם ירקות ירוקים וסלמון

החיבור בין הסלמון לנודלס הוא קלאסי, אבל כאן בחרתי לא להקפיץ את הסלמון אלא לאפות אותו בתנור עם אותם טעמים של הנודלס ולהגיש יחד. ממש אהבתי את התוצאה, במיוחד לאחר שמצאתי בסופר נודלס מקמח מלא שהיו טעימים ועשירים במיוחד.

6 מנות

5 מן הקפצה:
7-6 דקות

5 מן אפייה:
15 דקות

דרגת קושי:
קלה פלוס

- לדג:**
- 6 פרוסות סלמון
 - (כמנה עיקרית, אפשר גם 3 ורפזי חצי פרוסה לכל אדם)
 - 4 שיני שמ פרוסות
 - 2 כפות רוטב סויה
 - 2 כפות רוטב סריאקי
 - 2 כפות רוטב 3'ילי מתוק
 - 3 כפות שמן
 - מלח ופלפל
- לדג:**
- חבילת נודלס מקמח מלא 10 כל
 - נודלס אחרים
 - חופן עלי תרד או עלי סלק קצוצים גס
 - כוס אפונה ירוקה
 - קישוא זוקיני אחד חתוך לרצועות
 - בצל אחד פרוס לפרוסות
 - שמן לטיגון
 - 3 כפות רוטב סויה
 - 3 כפות רוטב סריאקי
 - 3 כפות רוטב 3'ילי מתוק
 - מלח ופלפל

מכינים את הדג: מחממים תנור לחום של 180 מעלות. מערבבים את כל חומרי הטעם של הדג בקערית, מניחים את הסלמון בתבנית קטנה זה ליד זה ויוצקים עליו את הרוטב. אופים כ-15 דקות או עד שהדג זהוב מעט וקפוצי למגע. בינתיים מכינים את הנודלס: מרתיחים סיר עם מים ומבשלים את הנודלס לפי ההוראות שעל האריזה. מחממים מחבת גדולה ושמים בה מעט שמן. מוסיפים את הבצל הפרוס ומטגנים שתיים-שלוש דקות תוך כדי בחישה על אש גבוהה. מוסיפים את התרד, האפונה ורצועות הזוקיני ומערבבים. מטגנים כשתי דקות, מוסיפים את הנודלס המבושלים, מוסיפים את כל הרטבים, מערבבים ומקפצים יחד עם הירקות, מתבלים בצ'ילי גרוס, מלח ופלפל, טועמים ומתקנים תיבול. מגישים יחד את הנודלס והסלמון בעודם חמים.

הכריזה שהיא חייבת לספר לכולנו משהו מדהים. "אביגיל, אם מישוהו היה מספר לי את מה שאני עומדת לספר הייתי בטוחה שהוא ממציא, אז נס שזה קרה לי, כי ככה אני מאמינה שזה אמיתי. יומיים אחרי השיחה בינינו, פתחת את המקומון של השכונה ופתאום צדה את עיניי מודעה קטנה: 'למסירה, ציוד שלם של חדר כושר'. מיד נזכרתי במה שאמרתי לך כאן בשיעור. זה הפתיע אותי והייתי חייבת להתקשר ולברר במה מדובר. ענתה לי אישה חביבה שהסבירה לי שהבת שלה הייתה זקוקה לציוד כושר בשל בעיה רפואית שברוך השם נפתרה, וכעת הם החליטו לתרום את הציוד היקר לכל דורש. אומנם אנשים רבים כבר פנו אליה, אך היא תשמח לרשום גם את השם ומספר הטלפון שלי ברשימה. צירוף המקרים הדהים אותי ומסרתי לה את הפרטים שלי. כעבור זמן לא רב היא התקשרה והודיעה לי שאומנם אנשים אחרים התקשרו, אבל משהו בקול שלי מצא חן בעיניה והיא החליטה לתת את כל הציוד לי. ולא רק זה, אלא שלבן שלה יש טנדר והוא יכול להוביל את הציוד בחינם עד הבית שלי! אביגיל, זה אמיתי מה שאני מספרת לך! עד הערב כבר היה לי בבית ציוד של חדר כושר שלם, את מאמינה? נדהמתי מאוד, הרגשתי שכביכול הקדוש ברוך הוא הקשיב לשיחה שלנו ואמר לי: את רוצה אופני כושר כדי להתבודד? אני אביא לך חדר כושר שלם, רק תדברי איתי! אז אחרי כל זה, שאני לא אדבר איתו?"

שק תפילות על הגב

בזאת לא נגמר הסיפור. צילה ואני נהיינו חברות, ולאורך השנים נשמר בינינו קשר חם. ההתבודדות הפכה להיות אחד הדברים האהובים על צילה, והיא ניצלה כל הזדמנות לשוחח באופן פרטי ואישי עם השם על כל מה שעל ליבה, ולא רק תוך כדי רכיבה על אופני כושר. במהלך השנים אחד הבנים שלה עזב את הבית, ניתק את הקשר והידרדר למקומות לא טובים. צילה סיפרה לי עליו לא מעט ובכל פעם אמרה לי: "תראי איזה נס שהשם הקדים רפואה למכה ושלה אותי לשמוע אותך מדברת על התבודדות. אני לא יודעת איך הייתי עוברת את הניסיון הזה בלי התבודדות. ותדעי לך שאומנם אין לי שום קשר עם הילד הזה ואני לא יודעת מה יהיה איתו, אבל אני יכולה להבטיח לך שכמות התפילות שאני מתפללת עליו - לא התפללתי על אף אחד מהילדים האחרים שלי... הוא מסתובב בעולם עם שק של תפילות על הגב."

עוד שנתיים חלפו, באותו זמן לא הייתי בקשר עם צילה, ויום אחד אני מקבלת שוב שיחת טלפון מפתיעה. צילה... מזמינה אותי לחתונה של הבן שלה, אותו אחד. הוא חוזר בתשובה, נהיה חסיד ברסלב (כאן כמובן פרצתי בצחוק מתגלגל), ועומד להתחתן עם בת של חבר טוב של בעלי, בעל תשובה. הגיע זמנו של שק התפילות להפוך למציאות! וכיום, כמה שנים מאוחר יותר - זהו הילד שיש לה ממנו הכי הרבה נחת - נכדים, קשר חם, כלה נפלאה. אז תגידו, זאת לא זכות מיוחדת במינה? ●

בתור ילדה קטנה הייתי ביישנית, חולמנית, שקטה, מעולם לא חלמתי למצוא את עצמי עומדת מול קהל. אבל כשגדלתי, גיליתי שיש לי כישרון שלא הכרתי כלל - לעמוד מול קהל ולדבר. זה התחיל בתור שפית, כאשר בהדגמות הבישול שעשיתי עניתי לשאלותיהם של הצופים וגיליתי שאני ממש נהנית מזה, אולי אפילו יותר מההדגמה. עבדתי אז במרכז ההדרכה של תנובה בצפון תל אביב, ועד מהרה הם המציאו בשבילי שיעור מיוחד: תשובה על כל שאלה, שיעור שבו התקילו אותי כמעט בכל נושא במטבח, ואני השתדלתי לענות ככל יכולתי.

אחרי שחזרתי בתשובה התחלתי למסור באופן קבוע הרצאות בנושאים שונים בכל רחבי הארץ. פעמים רבות מספור סיפורי את סיפור התשובה שלי, כמו כן הזמינו אותי להרצות על נושאים שונים בתחום המטבח ובמיוחד על תזונה בריאה והדרך ליישם אותה. לשמחתי הרבה יצא לי גם למסור שיעורים מתורבת ברסלב, שיעורים שעד היום אני מוסרת בכל שבוע. אני מרגישה שזו זכות מיוחדת במינה, שבמסגרתה אני פוגשת נשים מרתקות וסיפורים מיוחדים.

"למסירה - ציוד חדר כושר"

אחד הסיפורים היותר מיוחדים הוא הסיפור של צילה (שם בדוי), חרדית מקסימה מבית ליטאי שורשי, שנקלעה כמעט במקרה לשיעור שלי ובפעם הראשונה בחייה שמעה על המושג התבודדות. האפשרות לדבר עם השם באופן פרטי, תפילה אישית שבה אפשר לומר לו בשפה פשוטה כל דבר שהוא - הייתה מאוד משונה בעיניה. הדיבורים רוויי הרגש שלי, בעלת תשובה ברסלבית, התנגשו חזיתית בציניות הליטאית ובגישה הפרקטית של צילה. היא שאלה אותי שאלה, ועוד אחת, ושנייה ושלישית, מאתגרת בלי להתבלבל את כל מה שאמרתי עד הנה. אך לאט לאט משהו החל לחלחל. הדיבורים על הכוח העצום שיש לתפילה כזו ועל הקשר המיוחד שנוצר בעקבותיה עם בורא עולם הצליחו לעורר בה עניין.

"אבל אפילו אם אחשוב על רעיון כזה - אין סיכוי שאעשה אותו בפועל", היא מיהרה לבסוף לשלוף טיעון אחרון. "אני לא אחת שתלך ותדבר עם השם, זה מוזר מדי בשבילי. מה גם שאני אדם עסוק מאוד ופרקטי מאוד. אולי אם הייתי יכולה לעשות את זה תוך כדי שאני עושה משהו אחר... נגיד, אם היו לי בבית אופני כושר והייתי יכולה להתאמן עליהם, אז אולי... אולי בזמן כזה הייתי כן מנסה". "יופי", התלהבתי, "תקני אופני כושר וככה תרוויחי שתי ציפורים במכה אחת!"

"לא, אין לי כסף לזה", מיהרה צילה לצנן את התלהבותי, ובזאת הסתיימה השיחה.

שבוע לאחר מכן הופתעתי מאוד לראות את צילה מגיעה שוב לשיעור. הייתי בטוחה שהסגנון החסידי ירתיע אותה מלבוא שנית, אך מתברר שלא. ראיתי עליה שהיא נסערת, ממש "על קוצים", ולפני שהתחלתי לדבר היא

"אני לא אחת שתלך ותדבר עם השם, זה מוזר מדי בשבילי. מה גם שאני אדם עסוק מאוד ופרקטי מאוד. אולי אם הייתי יכולה לעשות את זה תוך כדי שאני עושה משהו אחר... נגיד, אם היו לי בבית אופני כושר והייתי יכולה להתאמן עליהם, אז אולי... אולי בזמן כזה הייתי כן מנסה"

גיר פסת

דירה ב'קדם' שיש בה גם גינה וגם מרפסת!

קדם כל גירפסת נהדרת!

הצטרפו לעשרות המשפחות שכבר נהנות מגירפסות מפנקות ומאיכות חיים בשכונה החדשה באבני חפץ שהפכה לסיפור הצלחה ביהודה ושומרון

- דירות מרפסת וגינה המאפשרות פונקציונאליות ביום יום
- דירות גן אחרונות למזדרזים לרכוש
- מיקום מצוין במרכז הארץ - רק 15 דקות מכביש 6

שלב ד'
הבניה בעיצומה!
מחל-מ-1,490,000 ש"ח
בלבד!

עכשיו במבצע
ל-10 הראשונים
20% בחתימת החוזה
והיתרה באכלוס

הריזהב

הפרויקט בליווי
בנקאי של בנק לאומי

לפרטים נוספים, צרו קשר:

076-5992850

חפשו בגוגל: קדם הרי זהב